

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag u. Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljähr. RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 43 - III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 23. Oktober 1943

Einzelpreis 10 Rpf

Jamstva nemške zmage

Sovražni teror ni in ne bo zlomil morale nemškega naroda — Sleherni Nemec se zaveda, da gre za boj, ki odloča o življenju in smrti. Zaupanje v vodstvo je neomajno — Delavci iz 21 evropskih narodov delajo za zmago Nemčije — Kako je z razdelitvijo surovin?

PK-Kriegsbericht Schürer (PBZ—Sch)

Verpflegungslager einer Division. Tausende frisch gebackene Brote sind mit der Feldbahn in dem Verpflegungslager einer Division angekommen. Von hier nehmen die Brote ihren langen und oft recht beschwerlichen Weg zu den Stellungen und Bunkern in der HKL.

PK-Kriegsbericht Wanderer (PBZ—Sch)

Nachschub durch den »fliegenden Güterzug«

Eines unserer großen Transportflugzeuge, die im Nachschubverkehr für die Front eingesetzt werden. Außer Truppen werden auch Fahrzeuge und schwere Waffen in den gewaltigen Rumpf verladen und zur Front befördert.

Kakor je razvidno iz zadnjih poročil nemškega vrhovnega poveljstva, je nemška obramba zbila te dni izredno veliko število štirimotornih bombnikov nad nemškim in zapadnim zasedenim ozemljem. Več sto takih »letečih trdnjav« se je točno v smislu dr. Goebbels-ovih napovedi spremenilo v »leteče rakete«. Anglo-Amerikanci nimajo samo milijonske žkode, temveč je bilo v zadnjem času uničenih ali vsaj iz boja izločenih nad tisoč najboljših ameriških in angleških letalcev. Teroristično bombardiranje nemških mest in zapadnega zasedenega ozemlja je torej postalo zelo kočljiva zadeva anglo-ameriškega vojskovanja. Odstotek letal, ki jih uniči nemška obramba Evrope, je tako velik, da gre to sovražnikom na živce. Tudi sovražni letalski produkciji, predvsem pa šolanju letalcev so postavljene meje, ako misli sovražnik dan za dne nadaljevati svoj teror. Udarci, ki so bili namenjeni nemškemu narodu, so prileteli te dni nazaj s toliko močjo, da je zagnal anglo-ameriški tisk velik krik glede strahovitih izgub »zavezniškega« letalstva. Sijajna nemška obramba je sovražnika res zadel v živo. To tem bolj, ker so si zlasti Anglosasi obetali od teroriziranja nemškega prebivalstva morebitne predpogoje za zlom nemške vojne morale. Sovražnik se je temeljito zaračunal, ako je mislil, da bodo njegove namere uspele. Z nemške strani je bilo že opetovano izjavljeno, da naj Angleži nekoliko potrpijo, kajti protitudarec bo sledil ob času in v obsegu, kakor ga bo določilo

namško vodstvo. Nemški protitudarec se nikakor ni sledil, zadostovala je že ojačena in izpolnjena protiletalska obramba, da je sovražnik prejel udarce, kakor jih pač niti najmanj ni pričakoval.

Nobenega dvoma ne more biti o tem, da je kakovost vojne morale eden izmed glavnih dejavnikov za izvojevanje zmage. Sovražnik se je sedaj lahko na lastne oči prepričal, da vojna morala nemškega naroda v petem vojnem letu ni niti najmanj trpela, pač pa se je valed upravičenega sovražstva proti nečloveškemu letalskemu terorju stopnjevala tako, da je sovražnik dosegel to, kar ni bilo v njegovih namerah: strnjene vrste ojeklenelega naroda, ki ne bo odnehal v svojem bojevanju in prizadevanju vse do tlej, dokler ne bo izvojeval svoje dokončne vojaške in politične zmage nad vsemi sovražniki. Sleherni Nemec ve, kaj ga čaka, ako nemško orožje ne bi zmagalo v tej, Nemčiji vsiljeni vojni. Führer je v enem izmed svojih velikih govorov izjavil, da v tej vojni ne bo zmagovalcev in ne premagancev. Eni bodo preostali, drugi bodo uničeni. V petem vojnem letu manifestira nemški narod svojo voljo do življenja in svoje pravo na sončni prostor s toliko energijo in vitaliteto, da o izidu te vojne ne more biti nikakega dvoma. Protitudarci, ki jih je nemški narod sprejel v tej vojni, ga nikakor niso omajali. Povsem pravilno gleda nemški človek na vojno dogajanje, zavedajoč se, da je krivulja usode neprerakunljiva. Kakor preostane bolnik, ako je sicer trden, vročico in se povrne krivulja temperature zopet v normalno stanje, tako bo tudi splošni vojni položaj Nemčije po kritičnih fazah dobil drugo lice. Napačno sodi tisti, ki motri in ocenjuje položaj samo po zadnjih dogodkih. Pravilno je dejal Gauleiter dr. Uiberreither v svojem govoru v Egenberg-u, da si bo ustvaril pravo sodbo le tisti, ki primerja položaj Nemčije s situacijo, ki je vladala ob pričetku te vojne in sedaj. Nemški narod je bil pred štirimi leti obkoljen in Italija niti v odločilnem trenutku ni hotela izvršiti svoje zavezniške obveznosti. Takrat je bil položaj Nemčije res nevaren. V teh štirih letih pa je Nemčija s sijajnimi udarci svojega orožja razbila jekleni obroč-sovražnikov in je postala odločujoč faktor v Evropi. Iz vsega tega je torej razvidno, da je moralno držanje nemškega naroda najsigurnejše jamstvo bodoče nemške zmage.

Nemčija se danes v svoji borbi proti boljševizmu in zapadni plutokraciji ne bori samo zase, temveč tudi za ostale evropske narode. V Nemčiji in v evropskih deželah delajo danes delavci 21 narodov za nemško zmago. Pri tem so deležni vseh tekovin nemškega socializma in delovne zaščite. Dočim izžemata plutokracija in boljševizem svoje delovne mase, nudi namški socializem tudi inozemskemu evropskemu delavcu brez razlike narodnosti, vse blagodati, izvirajoče iz storitvenega socializma. Novi socialni red, za katerega se bije danes usodna borba na frontah proti plutokratom in boljševikom, bodo uživali vsi evropski narodi, zato je nemška zmaga v njunem interesu celokupne Evrope. Dejstvo, da dela danes poleg milijonov nemških mož in žena

Težki boji na vzhodni fronti

Ludi v preteklem tednu so hrabre nemške čete zavrnille vse sovražne poskuse prodora glavne obrambne črte - Velike krvave in materialne izgube sovjetov

(Scherl.)

Der Kampfraum im Osten.

Severno od Azovskega morja in ob srednjem Dnepru je sovražnik 13. oktobra nadaljeval svoje silovite poskuse prodora na raznih težiščih bitke. Vsi napadi so bili zavrnjeni. Ob izlivu Pripjeta in v prostoru Gomela so nemške čete po zavrnitvi sovražnih napadov v lastnih sunkih zavzele nov teren. Zapadno od Smolenska so se izjalovili vsi sovražni napadi ob velikih izgubah za sovjetce, ki so izgubili zopet 50 tankov. 13. in 14. oktobra je izgubilo sovjetsko letalstvo na vsej vzhodni fronti 102 letala.

Po poročilu z dne 15. oktobra je sovražnik zmanj nadaljeval svoje napade severno od Azovskega morja ter ob Srednjem Dnepru. Mostišče Zaporozje so nemške čete na povelje in po uničenju vseh važnih naprav izpraznile. Ob Dnepru,

ob izlivu Pripjeta in ob reki Soš so Nemci izvedli uspešne napade. Pri tem so zokili več sovjetskih mostišč na zapadnem obrežju Dnepra. Zapadno od Kričeva in zlasti zapadno od Smolenska so se 14. oktobra razrušili močni sovražni poskusi prodora nemške fronte. V času od 12. do 15. oktobra je izgubil sovražnik v teku svojih neuspešnih napadov 354 tankov in 233 letal.

Po sobotnem poročilu nemškega vrhovnega poveljstva je sovražnik nadaljeval svoje napade na dosežanih težiščih bitke, zlasti pa jugovzhodno od Kremenčuga. Nove poskuse prodora nemške fronte je podvel sovražnik brez uspeha na obeh straneh Kijeva, severozapadno od Černigova, jugozapadno od Smolenska ter v področju Velikije Luki. Prišlo je do srditih bojov in uspešnih nemških protinapadov.

V nedeljo je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo med drugim, da so nemške čete v soboto na obeh straneh Melitopola zavrnile močne sovjetske protinapade. Več sovjetskih skupin je bilo pri tem uničenih, 648 mož ujetih in 50 topov zaplenjenih. Jugovzhodno od Kremenčuga je sovražnik tudi 16. oktobra nadaljeval svoje poskuse prodora, ki so pa bili v težkih bojih zavrnjeni. Pri tem je bilo uničenih 120 sovražnih tankov. Pa tudi na drugih mestih srednjega Dnepra so se izjalovili sovjetski napadi. Medtem so besneli težki boji severozapadno od Černigova in zapadno od Smolenska.

18. oktobra je javilo nemško vrhovno poveljstvo, da so bili severno od Azovskega morja odbiti močnejši sovražni pehotni in oklopniški napadi. Jugovzhodno od Kremenčuga so nemške čete ves dan odbijale težke sovražne napade. Uničile so pri tem 43 nadaljnjih sovjetskih tankov. Nek nemški oklopniški korpus pod vodstvom Generalleutnant a Hoßbach-a je v teku dveh tednov preprečil nevaren poskus sovražnega prodora ob izlivu Pripjeta ter je v protinapadu uničil dve streleki diviziji in eno oklopniško brigado. Sovražnik je izgubil 3500 padlih, skoro 2000 ujetnikov, 200 topov in mnogo drugega orožja in materiala. V srednjem odseku fronte so bili odbiti vsi sovražni napadi po tridih bojih.

Dne 19. t. m. si je sovražnik silno prizadeval, da bi med Dnjepropetrovskim in Kremenčugom z najmočnejšimi silami prodrli nemško glavno obrambno črto. Razvili so se težki boji s silami, ki so vdrle v enega izmed odsekov. Severno od Kijeva so Nemci zaustavili močne sovražne napade v večdnevni, težkih bojih. V protinapadu je bila odrezana ena izmed sovražnih skupin. Severozapadno od Černigova, južno od Gomela in severozapadno od Smolenska so bili vsi sovjetski napadi krvavo odbiti. Jugozapadno od mesta Velikije Luki so nemške čete zopet zavojevale teren, ki ga je osvojil sovražnik v prejšnjih dneh.

20. oktobra je bilo sporočeno, da so sovjeti severno od Azovskega morja obnovili svoje napade, ki so pa bili v četrtih bojih zavrnjeni. Jugovzhodno od Kremenčuga se nadaljujejo težki obrambni boji z nezmanjšano silovitostjo. V celodnevni boj se nemške čete odbijale med Gomelom in Kijevom sovražne poskuse prodora nemške fronte. Na ostali vzhodni fronti so se odigravali le jugozapadno od mesta Velikije Luki in severno od jezera Ilmen boji lokalnega značaja.

Živahnost na južno-italijanski fronti

Težki udarci za anglosaško letalstvo - Novi uspehi nemških podmornic
Nemške bombe na Anglijo

V južni Italiji so močni angleški in ameriški odredi 13. oktobra napadli v odseku Volturmo ter severozapadno od mesta Benevento. Vsi ti napadi so se zrušili v nemškem ognju. Lahka nemška bojna letala so z bombami težko zadela neko veliko sovražno vojno ladjo v napuljskem zalivu. 14. oktobra so pričeli Anglo-Amerikanci v Juž-

ni Italiji s premočjo v pehoti in oklopiških s napadom proti našim eksponiranim postojankam na Volturmo na obeh straneh mesta Capua. Pri tem so se razvili težki in srditi boji. Močni ameriški bombniški odredi so napadli 14. oktobra mesto Schweinfurth ter so povzročili znatno škodo v stanovanjskih in trgovskih predelih mesta. Nemški lovci in rušilci so se zaleteli proti sovražniku in mu v silni letalski bitki prizadejali skupno s protiletalsko artilerijo izredno težke izgube. Od 250 do 300 napadalcev je bilo po dotedanjih poročilih zbitih 121 sovražnih bombnikov. Verjetno pa je bilo sestreljenih še več sovražnih letal. — Nemške podmornice so v težkih bojih s anglo-ameriško spremljavo potopile enajst ladij s skupno tonažo 74.000 brt. ter dvojce rušilcev. 5 torpedi sta bili zadeti še dve drugi ladji in nek rušilec.

Na južnoitalijanski fronti so nemške čete po poročilu z dne 16. t. m. odbile v kampanjski nižini napade premočnih anglo-ameriških sil. Nemško letalstvo je uspešno posegalo v boje. Severovzhodno od mesta Capua so nemške čete s silovitim sunkom zavrnile sovražnika, ki je beležil krvave izgube. V južnem Apeninu in v severni Apuliji se ni zgodilo nič bistveno važnega.

Tudi po poročilu z dne 17. t. m. so nemške čete med Capuo in Camobassom odbile v težkih bojih sovražne napade. Na ostalih odsekih italijanske fronte je bilo beležiti naraščajočo živahnost artilerije in izvidniških oddelkov. —

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner. Haupt-schriftleiter: Friedrich Golob. alle in Marburg/Drau. Badgasse 4.

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises.

mnogo milijonov Evropejcev za nemško oboroževalno in okrobovalno industrijo, je tudi eden izmed činiteljev jantstva za nemško zmago.

Znano je, da v vojnem dogajanju ni odločilna samo morala, temveč tudi gmota. Kar se tiče surovin, ki so za izvojevanje odločilnih zmag nujno potrebne, je govoril nedavno pred malim krogom novinarjev državni svetnik inž. dr. Walter Schieber, šef oboroževalnega dobavnega urada v ministrstvu za oborožitev in vojno produkcijo.

Govornik je izjavil, da obstoja ali je obstojala številčna nadrejenost sovražnega tabora glede izdatnosti njegovih zemeljskih zakladov. Toda vseh surovinskih virov ni možno izčrpavati in vseh surovin tudi ni možno vpostaviti v boj proti Nemčiji. Tudi v sovražnem taboru so kontingentirane vse surovinske rezerve. Glede rjavega premoga prekaša Nemčija sovražni tabor desetkratno. Sovražnik pa ima na drugi strani dvakrat toliko črnega premoga. Ker pa nimajo zalog in ker si vse otežavajo produkcijo, je sovražna produkcija premoga v zaletu. Leta 1942 se je znižala angleška produkcija premoga za 29 milijonov ton na am letu 1941. Primanjkuje jim delavcev, ki so večinoma pri vojakih. Nič boljši ni položaj v Sovjetski Uniji. Leta 1933, so nakopali v Sovjetiji še 130 milijonov ton premoga, leta 1942 — po izgubi najpomembnejših rudnikov — pa samo še 65 milijonov ton. Glede jekla so sovražniki sicer v premoči, toda tudi na tem področju imajo velike težave. Glede nafte je sov-

ražni tabor imel od vsega početka 90 odstotkov svetovne produkcije. Toda Nemčija si je prihranila mnogo olja in bencina z izdelovanjem umetnega bencina in z uvedbo generatorjev. Sicer pa je tudi Sovjetija imela kljub bogastvu olja skrb na tem polju, ker je od početka vojne do danes 60 tisoč traktorjev predelala na generatorski pogon. Na nemško izdelovanje umetne gume so gledali sovražniki porogljivo, toda smeh jih je minil, ko so jim Japonci pobrali kraje, v katerih producirajo naravni kavčuk. Zedinjene države bi morale v svrhu kritja izpadka letno izdelati 380 ton umetne gume, toda nove tovarne bodo izdelale jedva kakih 60 tisoč ton. Položaj Nemčije glede surovin je torej sovražniku raven. Kapaciteta nemške oboroževalne industrije je bila v zadnjem času izredno stopnjavana. Na fronti se pokažejo zvišane storitve šele pol leta pozneje. Orožje, s katerim se fronta sedaj bori, je bilo izdelano spomladi. Sedaj se producira za prihodnje pomlad. Nemški produkciji koristi izredno njena elastičnost. Ni ji treba izdelovati velike serije po enem in istem kopitu. Medtem, ko so Rusi morali ostati iz produkcijskih razlogov pri svojem tanku tipa T 34, je nemška industrija ustvarila »Tigra« in še druge izboljšane tipe.

Iz povedanega sledi, da ima nemška industrija vsled svojega boljšega vodstva in iznajdljivosti nemških znanstvenikov, tehnikov in kemikov vse predpogoje za nemško zmago tudi z vidika gnotnega vojskovanja.

Prispevati v cestno zbirko za vojno zimsko pomoč (Kriegswinterhilfswerk)
ki se vrši v soboto, dne 23. in v nedeljo, dne 24. oktobra 1943, je častna dolžnost nas vseh

Oklic Bundesführerja organizacije Steirischer Heimatbund Spodnještajerci!

Spodnještajerska pripada sedaj že zopet nad dve leti Reich-u. V tem času je spodnještajersko prebivalstvo pri vsaki priliki pokazalo z mišljenjem in dejanjem, da so čuti povezano z usodno skupnostjo Velike Nemčije.

Junaška vpostavna pripravljenost tisočih Spodnještajercev kot vojakov nemške oborožene sile in v alarmkompanijah Wehrmannschaft-a, požrtvovalnost prebivalstva pri zbirkah za vojno-zimsko pomoč in za vojno-pomožno akcijo Nemškega Rdečega Kriza ter veselo sodelovanje pri oskrbi čet kakor tudi ranjenih vojakov, so poleg vzglednih storitev spodnještajerskega delavca in kmeta najboljši dokaz za ozko vez, ki veže vrnjeno Spodnještajersko z Reich-om že eno tisočletje.

Kot pripadnik nemškega naroda pa ima tudi vsak Spodnještajerc dolžnost, odstraniti poslednjo črto ločitve ter izražati z jezikom svojo usodno povezanost z nemškim narodom.

Organizacija Steirischer Heimatbund je v celni vrsti jezikovnih akcij nudila spodnještajerskemu prebivalstvu priliko za priučenje nemščine. Večina prebivalstva lahko dokaže razveseljen napredek v znanju in izpopolnitvi nemščine.

So pa še sonarodnjaki, ki jezika svoje skupnosti še ne obvladajo, ali pa ga le pomanjkljivo govorijo. Organizacija Steirischer Heimatbund bo izvedla v zimskem polletju 1943/44 zopet veliko jezikovno akcijo, ki bo vsem tem nudila še enkrat priliko, nadoknaditi, kar so zamudili in se izpopolniti v obvladovanju nemščine.

Radi tega pozivam vse tiste, da se javijo Einsatzleiter-ju svoje Ortsgruppe radi obiska jezikovnih tečajev na dan, ki bo objavljen na lepakih. Ta poziv velja istočasno tudi za vse, v gospodinjstvu živeče sorodnike in druge osebe od 14. do 50. leta starosti.

Kdor se kljub temu pozivu ne bi odzval, čeprav nemščine ne obvlada, krši dolžnost kot član organizacije Steirischer Heimatbund in nemški državljan na odpoved ter si ima pripisati vse, iz tega nastale posledice.

Tudi v tem zimskem polletju se naj glasi: »Vsi se učimo in govorimo nemščino!«

Marburg, 23. oktobra 1943.

Sturm

Bundesführer

PK-Kriegsbericht Lehner (Atl—Sch)

Am Scherenferrohr

Bei den Divisionen ist eine neue Meldung eingegangen, nach der durch einen Stoßtrupp festgestellt wurde, daß die Bolschewisten wieder etwas vor haben. Am Scherenferrohr werden nun die Bewegungen des Feindes in dem Divisionsabschnitt scharf beobachtet.

* Stroga kazen za širjenje politične žaljive in razkrojevalne pesmi. 54 letni pisarniški namestnik Johann Dobrowski, 56 letni namestnik Fritz Großpitsch in 41 letna pisalka na stroj Dorothea Fonden ter 64 letni upravni tajnik Fritz Pahnke, so v svojem uradu, kjer so bili zaposleni, širili neko politično smešno in razkrojevalno »pesem«. Ljudsko sodišče jih je obsodilo za to na smrt ter je kazen bila medtem že izvršena.

PK-Kriegsbericht Rutkowski (Atl — Sch)

Sowjetischer Einbruch in deutsche Stellung abgeschlagen

Im Morgengrauen versuchten die Sowjets eine deutsche Stellung in einem Kampfabschnitt im Osten einzudrücken. Das mit einer großen Anzahl schwerer Panzer und sowjetischer Infanterie begonnene Unternehmen scheiterte jedoch unter ungeheuren Verlusten an Menschen und Material. Sowjetische Infanterie, die den Panzern folgte, wurde reihenweise vor den deutschen Stellungen niedergemäht oder im Nahkampf, zum Teil im eigenen Graben, vernichtet.

Sestanek OKW

Führer je sprejel vojno vodstvo.

Iz Führer-jevega glavnega stana so sporočili dne 19. oktobra, da je šef vrhovnega poveljstva nemške oborožene sile priredil sestanek, na katerem so imele vodilne osebnosti države in stranke predavanja svetovnonazorne in notranjepolitične vsebine. Po zaključku je sprejel Führer udeležence ter je orisal politični in vojaški položaj.

Sestanka so se udeležili poveljniki Wehrkreis-ov, vrhovni poveljniki mornarice in poveljujoči admirali ter poveljujoči generali, Luftgaukommandanti z njihovimi šef-zdravniki in šef-intendanti ter višji častniki in uradniki vrhovne komande.

□ V Angliji cveti lopovščina. Londonski list »Daily Herald« poroča, da je londonska kriminalna policija odkrila trust široko razpletenih tihotapcev, ki so v zvezi z zločinskimi tolpmali širom Anglije. Ta trust tihotapcev so je specializiral na nakupovanje nošenih oblek, nošenega perila in podobnih predmetov iz tekstilnega blaga. Za te vrste blaga najde širom Anglije hvaležne odjemalce ter dela z neverjetno viskimi dobičkom. Blago se nabavlja potom vlomskih in tatvinskih tolpm. Pri tem so v glavnem oškodovane žene, ki so pri vojaki ter njihovi otroci. Tatvine in vlome najlažje izvršujejo v času, ko so žene brez moči v službah in na delu, otroci pa v šolah.

□ Državni akt v Pragi. V Pragi so priredili slavnosten državni akt ob uvedbi Reichsprotektorja za Češko in Moravsko, Reichsministra dr. Fricka. Uvedbo je izvedel po Führerjevem nalogu Reichsminister in Chef der Reichskanzlei Dr. Lammers.

* Na Korziki vlada lakota. Londonski »News Chronicle« poroča, da vlada na Korziki lakota, odkar so jo zasedli Angleži in Amerikanci. Anglosasi baje poskušajo dovažati živila, so pa težave z razdelitvijo velike. Železnice so trenutno brez koristi, ker so demolirane vse lokomotive. Vsaka pošiljka živil se mora prevažati z tovornimi vozovi, ki jih na celi črti primanjkuje.

Nemška bombna letala so v noči na 17. oktober bombardirala cilje v Veliki Britaniji.

Po poročilu z dne 18. t. m. so se na južnoitalijanski fronti odigrali lokalni boji samo na nekaterih mestih zapadnega in srednjega odseka. V loku reke Volturno so bili odbiti sunki anglo-ameriških sil. V preteklih bojih je bilo ujetih par sto Angležev in Amerikancev. — V vzhodnem Sredozemskem morju so zadele nemške letalske bombe neko sovražno križarko. — V noči na 18. oktober je vrglo par sovražnih letal nekaj bomb na zapadno in severno ozemlje Reich-a. — Nemško letalstvo je 17. oktobra podnevi in v noči na 18. oktober bombardiralo uspešno južnoangleške cilje, zlasti pa v Londonu.

Iz poročila, ki ga je objavilo nemško vrhovno poveljstvo dne 19. t. m., je razvidno, da so nemške čete v področju Campobassa vrgle sovražnika iz neke žilavo branjene vasi. Sovražni protinapadi so se pri tem izjalovili. — Angleški bombniški odredi so v noči na 19. oktober napadli Hannover, kjer so nastala znova znatna razdejavanja. Prebivalstvo je beležilo izgube. Po nepopolnih vesteh je obramba zbila 15 sovražnih bombnikov. — V noči na 19. oktober so nemška letala bombardirala cilje v Londonu.

V loku reke Volturno in v področju Campobasso so se po poročilu z dne 20. t. m. razvili živahni boji. Severno od Capue so vrgle nemške čete sovražnika iz neke mimogrede zavojevane vasi. Medtem so javili iz ostalih odsekov samo živahnije delovanje artilerije in izvidniških oddelkov. — Nad holandskim ozemljem so nemška vojna pomorska vozila zbila šest sovražnih letal. Tudi v noči na 20. oktober so nemška letala uspešno bombardirala cilje v Londonu.

□ Slab odmev Badoglijeve vojne napovedi. Nemčiji. Badoglijeva vojna napoved Nemčiji predstavlja izpolnitev želje Anglosasov. Londonski tisk naglaša, da ta korak ni v Angliji nikogar razburil in tudi zaupanja, ki ga uživa pri Angležih, ni dvignil. Kvečjemu je poglobil cinizem. V Londonu so v zmoti, če mislijo, da želijo Italijani res nadaljevati vojno z bojevanjem na fronti.

□ Nov župan mesta Milano. Za župana mesta Milano je bil imenovan Piero Parini. Parini je bil po Mussolinijevem pohodu v Rim leta 1922 član uredništva lista »Popolo d' Italia«, in sicer za zunanjepolitične zadeve. Nazadnje je bil civilni komisar za Jonsko otočje.

Atlantska izjava brez veljave

Politika Anglije napram Evropi - Atlantska izjava je bila pesek, natrošen v oči Evrope

Nevtralci niso marali poslušati, toda reklo se jim je že tolikokrat, da tega niso mogli preslišati. Atlantska izjava o samoodločbi narodov nima nikake veljave več. Atlantska izjava je bila le pesek, ki eta ga trosila nekoč Churchill in Roosevelt v oči malih narodov. Na pesku te izjave ne more graditi noben narod svoje bodočnosti. Kdor pa tega še vedno ne bi verjel, mu je treba priključiti v spomin, kaj je napisal izdajatelj lista »New Statesman and Nation«, Kingsley Martin, v svojem listu. Kingsley Martin je s povsem suhimi besedami ugotovil, da tistega določila Atlantske deklaracije, ki govori o suverenosti malih držav, samo ob sebi razumljivo ni možno uresničiti. Nekaj sličnega je pisala londonska »Times« že pred par meseci v članku, ki ga je bila inspirirala angleška vlada. »Times« je pisala čisto odkrito, da v bodoče ne bo več nevtralnih držav v prejšnjem smislu besede. Kingsley Martin prihaja do istega zaključka, ko pravi, da bodo v bodoče male države lahko živele samo ob istočasni ozki naslonitvi na plutokracije in boljševizem. Z drugimi besedami: Angleži so male narode brez razlike, ali so zavezniki ali nevtralci, prodali boljševikom.

Zelo smešno je radi tega, ako nekateri nevtralni listi času neprimerno ugotavljajo, da Angleži ne bi hoteli gledati izbrisanih nekaterih dežel z zemljevida, ker obstoj teh držav sovjetom ne gre v račun. Angleži niso samo mirno gledali. Privolili so namreč, da boljševizem ne bo dobil oblasti samo nad nekaterimi deželami, temveč nad vso skupino evropskih narodov. Oblastniki Kremlija imajo na tem področju bogate izkušnje. Angležem se pa ne sme niti sanjati, da bi kadar koli motili Stalinove načrte. Tako je izjavil list »Daily Mirror«, da lahko Sovjetska Unija v slučaju nemškega poraza stori, kar ji je drago. Sovjeti lahko vkorakajo v baltičke države in Amerikanci jim gotovo ne bodo delali pri tem nikakih težav. Sovjeti — tako piše omenjeni angleški list — so uravnotežili oblast v Evropi in so na ta način zavzeli položaj, ki ga je zavzemala Anglija nad eno stoletje.

V istem smislu je naslovljena »Times« svoje svarilo na naslov Poljakov. Ako bi boljševiška armada napadala ob poljski meji, je treba po mnenju lista »Times« preprečiti povelja poljskih oblasti za dajanje odpora pred tozadevnim sporazumom z boljševiki. Stalin je tu neizprosni, kakor je tudi Kominterni razpustil samo na videz ter jo dejansko še bolj podkuril. Zato ni nič čudnega, da zahteva komunistična stranka v Londonu z glasnim vpitjem »druga fronta«. Radi tega je bila tudi v Zedinjenih državah ustanovljena Mladokomunistična Liga. To je bil tudi povod, da se je v Ameriki skupina starih carističnih emigrantov pokorno podvrgla boljševikom. Linija sovjetske politike je torej povsem jasna. Angleži in Amerikanci so Stalinu odprli pot v Evropo. Na tej poti pa stojijo nemške armade, ki imajo v svojih rokah usodo zapada. Samo njim se je zahvaliti, da celokupna evropska kultura ni propadla in da Stalinovi biriči niso izbrisali slehernega evropskega življenja za vse čase.

„Kaj bi se bilo zgodilo z Evropo brez Führerja?“

Romunski publicist Aleksander Hodos je v listu »Capitala« sprožil vprašanje, kaj neki bi se bilo zgodilo z Evropo, da ni stopil Adolf Hitler na čelo Nemčije. Hodos prihaja do zaključka, da bi bila vsa evropska civilizacija samo še prah in pepel. Avtor članka je priključil v spomin neko izjavo, ki jo je podal takratni angleški premijer Lloyd George leta 1919: »Največja nevarnost v tem trenutku bi bila, ako bi Nemčija povežala svojo usodo z usodo boljševikov in bi jim stavila na razpolago svoja sredstva in svojo organizacijsko sposobnost«.

Predstaviti si je treba — tako nadaljuje romunski publicist — kako bi danes izgledalo v Evropi, ako Nemčija ne izkušnje ne bi bila premagala in če bi danes Führerjeve divizije manjkale v boju proti boljševizmu. Postavite si samo to vprašanje in našli boste dokončno razlago za današnjo politično orientacijo Romunije.

Dovoljenje za boljševizacijo

Anglija in Amerika sprejemata Stalinove zahteve - Nova poljska lekcija za poljske emigrante - Moskva želi kontrolirati zavezniške vojne svete

Iz Berlina poročajo: Tudi v sovražnem taboru so že prišli do spoznanja, da boljševiška velenoziva ki naj bi izzvala odločitev, ni dosegla svojega cilja. V Sredozemskem prostoru se odigrava boj še vedno daleč in globoko na italijanskih tleh. Letalska vojna pa je prišla v fazo, v kateri si vojaški strokovnjaki sovražnega tabora belijo glave, kako neki bi se dalo ojačiti protikupe proti bistveno ojačeni nemški letalski obrambi.

Razumljivo je, da Moskva s takim stanjem stvari ni zadovoljna. Zato ni nič čudnega, ako ugotavljajo moskovska »Izvestija« v grozljivem tonu, da stoji v ospredju vseh zavezniških razgovorov vojaška razbremenitev sovjetov z zapadne strani, t. j. »druga fronta«. Značilen je pristavek moskovskega lista, ki pravi, da deluje čas proti sovjetom in za Hitlerja, zato bo baje treba hiteti, sicer ne bodo varni v zavezniškem taboru pred iznenađenji.

Kremelj je zahteval potem moskovskega zastopnika agencije Reuter tudi udeležitev sovjetskih zastopnikov v zavezniških vojnih svetih. »Vojna«, tako piše zastopnik agencije Reuter, »je dosegla štadij, v katerem mora biti Sovjetska Unija stalno zastopana v vojaških svetih. Sovjetski vidiki morajo priti do izraza še pred eklepanjem, da bi Sovjetska Unija tako lahko prevzela odgovornost za vse sklepe«.

Stalin postavlja nove zahteve. Anglija in Amerika jih morata sprejemati. Važno je predvsem, da ne morejo za svoje dobave Sovjetiji postavljati nikakih političnih pogojev. Angleški list »Yorkshire Post«, ki je zelo blizu zunanjemu ministru Edenju piše, da je velika zmota, ako misli kdor koli, da so sovjeti v bojznji za angleške pošiljke, ako bi se kot protiuslugo stavile nesprejemljive zahteve glede območja upliva. Sovjetska vlada ne bo trpela pri svojem določanju mej ni-

kakega upliva in bo vsako tako vmešavanje odklonila.

Drugi angleški listi so mnenja, da bosta morala Hull in Eden v Moskvi razpršiti sovjetsko nezaupljivost, da je »druga fronta« izostala ne morda iz vojaških, temveč iz političnih razlogov. V očitno in ispiranem članku sprejema tudi »Times« sovjetske zahteve ter pravi, da je treba v Moskvi predvsem sprejeti sklepe glede »druge fronte«. List pravi: »Cilj vsake zavezniške konference mora biti pospeševanje zmage z vsemi sredstvi. Tega glavnega cilja se ne sme izgubiti iz oči tudi tedaj, ako bi konferenca zunanjih ministrov sklepala zgolj o političnih in ne o vojaških vprašanjih«. Članek skuša nadalje dokazovati, da so Anglo-Amerikanci glede Italije, bivše Jugoslavije in Poljske storili pač vse, da bi zadostili sovjetskim zahtevam. Da bi podčrtala vse to, je »Times« v isti sapi objavila tudi dobro mišljene nasvete na naslov poljskih emigrantov, katerim svetuje, da naj čimprej normalizirajo in uredijo svoje odnose napram Sovjetski Uniji. To vprašanje baje ne bo manjkalo na moskovski konferenčni mizi. Moskva se baje noče pogajati o tem, da bi Poljska dobila pokrajine, ki so leta 1940. pripadle Sovjetski Uniji.

Iz gornjega je razvidno, kako neki bi izgledalo anglo-ameriško-sovjetsko »sodelovanje« pri obvladovanju Evrope. Vsi evropski narodi si lahko predstavljajo, kaj bi jih čakalo po eventualni zmagi sovražnikov Nemčije.

Spodnieštajerci!

Držite se v mestu in na podeželju strogo in natančno vseh letalsko zaščitnih predpisov, ker gre za zdravje, življenje in premoženje nas vseh!

POLITIČNI DROBIŽ

□ Nov zunanji minister v Bolgariji. Minuli četrtek je odstopil bolgarski zunanji minister Sava Kirov. Regentski svet je na njegovo mesto imenoval dosedanjega generalnega tajnika v zunanjem ministru, Dimitra Sišmanova, ki je takoj položil zaobljubo. Ta prva sprememba v vladi, ki so jo v Sofiji sestavili po smrti kralja Borisa, je nastala radi bolezni Kirova. Novi zunanji minister Sišmanov je znana osebnost v bolgarskem političnem življenju. Leta 1938. je ta mož podpisal znani solunski protokol o obnovitvi Bolgarije. Bil je takrat poslanik v Atenah. Leta 1940. ga je takrat zunanji minister Popov imenoval generalnim tajnikom v zunanjem uradu. V tem položaju je spremljal pozneje predsednika vlade Pilova in zunanjega ministra Popova v Berchtesgaden ter je bil tudi navzoč pri podpisovanju protokola o pristopu k paktu Treh sil v Wien-u leta 1941.

□ »Kapitulacija na vsej črti.« Zenevski list »La Suisse« je obelodanil te dni zelo zanimiv članek o dosednji kapitulacijski politiki Anglosasov napram Moskvi. »La Suisse« pravi uvodoma, da sta angleška in ameriška vlada doslej na vsej črti sprejeli vse sovjetske zahteve. Sovjetska Unija je sprejela od svojih zaveznikov doslej pošiljke vojnega materiala in živeža ter se za to ni niti zahvalila. Anglija in Amerika si zavezujejo oči, da ne bi videli komunističnih uplivov na Grškem, na Poljskem in na področju bivše Jugoslavije. Na Stalinovo zahtevo so morali Anglo-Amerikanci preurediti tudi takozvani Sredozemski odbor, v katerem imajo sedaj boljševiki skoraj že več besede kot Anglo-Amerikanci sami. Zenevski list poudarja končno, da obetoja upravičena bojazen, da bodo Anglo-Amerikanci v Moskvi še bolj zlezli pod mizo.

□ V Bangkoku vihrajo zastave. Japonska je odstopila državi Tajland (Siam) štiri, doslej malajske pokrajine. Svečana izročitev ozemlja se je izvršila 18. t. m. V vsej državi Tajland so v znak veselja razobesili zastave na državnih in privatnih poslopih. V ponedeljek je počivalo delo v vseh tajlandskih državnih uradih.

□ 1347 duhovnikov v Italiji ubitih. Kakor poroča Kongregacija Svetega Urada (Congregazione

del Santo Ufficio), so Anglo-Amerikanci s svojimi terorističnimi napadi na Italijo v času od junija 1940 do konca septembra 1943 ubili v Italiji 1347 duhovnikov, menihov in nun, med njimi tudi dva škofa.

□ Borba za petrolej. Te dni se je vrnila v Washington petčlanska komisija ameriških senatorjev, ki so ostro kritizirali angleško petrolejsko politiko v Srednjem Orientu. Senatorji so izjavili, da uporablja Anglija ameriške petrolejske dobave za vojne svrhe v ta namen, da bi nakopičila ogromne rezerve za povojno konkurenco v svojih lastnih petrolejskih področjih v Prednji Aziji. Angleška vlada se doslej ni mogla oprati tega ameriškega očitka. Nasprotno je morala obljubiti, da bo v bodoče vse sredozemsko bojišče bolj kot doslej zalagala z angleško nafto. Na drugi strani pa so Angleži v rastočih skrbih glede nepretrganega prodiranja Amerikancev v petrolejska področja Srednjega Orienta. Ameriški kapital si hoče prilastiti monopol izkoriščanja petrolejskih področij zlasti v Arabiji ter skuša izločiti Anglijo iz poseganja po ogromnih petrolejskih rezervah Arabije. Temu namenu služijo sedaj v Washingtonu in v New Yorku pogajanja z diplomatsko mislijo iz Saudijeve Arabije.

□ Princ Wied živi v Romuniji. V mestu Bacau ob Moldavi, živi danes že 67 let star princ Wilhelm von Wied, ki je bil nekoč kralj Albanije in je leta 1914. stopil prostovoljno v nemško armado. Romunski list »Curentul« se bavi z osebnostjo tega razkralja ter ugotavlja sledeče: »Striže upratorja, ki danes v evropskih in ameriških deželah išče srečnejšo usodo, so princa Wied-a spravile ob prestol. Pozneje mu je Ahmed Zogu odvzel celo albansko državljanstvo. Sedem let je sedaj princ že dober in lojalen romunski državljani, ki se je v tem času že identificiral z bistvom in dušo romunskega naroda«.

□ Lasajo se za nadoblasti na morju. »Angležem sem povedal, da postanemo Amerikanci narod, ki bo potoval in vozil po vseh svetovnih morjih in da hočemo to tudi vedno ostati. Mi bi pri tem sodelovali tudi z Angleži; če bi pa Angleži tega ne hoteli, bi mi dosegli naš cilj sami.« Tako je izjavil admiral Zedinjenih držav Severne Amerike, Howard Cickery, ki se je vrnil iz svojega potovanja po Angliji in je soudeležen v gradnji ameriškega ladjevja.

□ Ustaška služba je dosmrtna. Dosedanja doletela za ustaško milico so bila s posebno odredbo dodatno spremenjena v toliko, da je vstop v ustaško milico prostovoljen in da traja obvezno do smrti.

□ Kako je pobegnil Viktor Emanuel? »Regime Fascista« objavlja posameznosti bega italijanskega kralja Viktorja Emanuela. Neki očevidec piše, da sta se prestolonaslednik Umberto in kralj Viktor Emanuel najprej odpeljala iz Rima v avtomobilu v Grechio, kjer sta prenočila na gradu vojvode bovinškega. Dne 9. septembra zjutraj sta nadaljevala vožnjo do Ortone. V Ortone sta se vkrcala na neko torpedovko. Kralja Viktorja Emanuela je zanesel na krov ladje neki karabinjerski stotnik na rokah, kakor da bi nosil otroka. Slika res ni bila vojaška!

□ Razkralj Viktor Emanuel je postal skromnejši. Kakor znano, je abesinski cesar Hajle Selasije protestiral pri svojih protektorjih Anglosasih, da bi razkralj Viktor Emanuel nosil naziv abesinskega cesarja, češ, saj je on cesar Abesinije. Sedaj je pa angleško časopisje izvedelo, da je razkralj Viktor Emanuel poslal italijanski koloniji na Portugalskem brzojavko, ki jo je podpisal samo kot »kralj Viktor Emanuel III.« S tem je zadoščeno želji neguša, ki je »zaveznik« Anglije in Zedinjenih držav Severne Amerike.

□ Eisenhower in Badoglio. Listu »Courier de Geneve« so sporočili iz Alžira zanimive posameznosti o razgovoru, ki sta ga imela ameriški general Eisenhower in maršal Badoglio. Z uvodom je izrazil Eisenhower svoje nezadovoljstvo z zadržanjem italijanskega naroda, ki po njegovem mnenju še vedno ni razumel svojega položaja. Čete maršala Badoglija se nahajajo še vedno v zmoti, da je z ustavitvijo sovražnosti, vojne je konec. Zelo nezadovoljen je bil Eisenhower tudi z zadržanjem italijanskih čet pri Salernu in pri obrambi otoka Kos. Na otoku Kos (Dodekanes) je kapituliralo 3000 mož italijanske vojske brez puškega strela in so se morali Angleži sami boriti proti Nemcem. V teku razgovora je Badoglio povdaril, da potrebuje Italija nujno živeža in premoaga. Eisenhower pa je opozoril Badoglija, da so bili Italijani še nedavno pristaši osi. Zadržanje zaveznikov napram Italijanom bo tedaj odvisno od njihovega bodočega zadržanja. Samo izjave lojalnosti Eisenhowerju in zaveznikom ne zadostujejo.

□ Se ena slika italijanskega izdajalstva. »Das Reich« je v svoji zadnji izdaji objavil faksimile originalnega fotografskega posnetka, ki predstavlja, kako so leta 1943. na področju nekdanje Jugoslavije stoječe italijanske čete skupno s takozvanimi jugoslovanskimi četniki obhajali Vidov dan. Na dotični sliki je jasno razvidna z venci okrašena slika razkralja Petra, pred katero stojijo: italijanski general, črnobradati voditelj jugoslovanskih četnikov, italijanski in četniški oficirji, oboroženi italijanski vojaki in četniki, civilno prebivalstvo moškega in ženskega spola ter otroci. Opis te slike v imenovanem tedniku se glasi sledeče: »Drugi dokaz izdajalstva. Pod sliko Petra II. izjavlja skupno s četniki italijanski general Giangreco na Vidov dan, dne 28. junija: »Jugoslovanskemu narodu želim, da pride do svoje svobode in da se mu izpolni vse njegove želje. Naj živi kralj Peter II.« — Istim tolpam, ki jim je general Giangreco to izjavil, je italijanski general Robotti na dan izdajalstva poslal sledeč oklic: »Italija je podpisala premirje z vladami Zedinjenih držav Severne Amerike, Anglije in Rusije. Italijanska armada stoji sedaj v boju zoper Nemčijo. Partizani! Postavite se z italijansko armado z vsemi silami proti skupnemu sovražniku! Boj z orožjem in s sabotažo!«

□ Resnica o češki legiji v Sovjetiji. Naši sovražniki so na dolgo in široko pisali o čeških prostovoljcih, ki se v vrstah sovjetov borijo proti Nemčiji. Kako izgledajo ti češki odredi, je najbolje razvidno iz izjav ujetnikov, ki so iz vrst čeških prostovoljcev padli v nemške roke. Dne 8. marca 1943 so nemške čete v prostoru pri Harkovu trčile na slaboten bataljon Čehov ter ga vrle nazaj s sovjeti vred, ki so se nahajali v tankajšnih položajih. Pri tem je bil češki bataljon, ki mu poveljuje polkovnik Ludvik Svoboda, zavrnjen ter do dveh tretjin uničen. Nemške čete so uzele pet legijonarjev. Med temi je eden rojen na Češkem, živel pa je že od svoje mladosti na Poljskem, kjer so imeli njegovi starši tovarno. Ko so boljševiki zasedli njegovo bivališče, je s svojimi domačini vred moral kot buržuja v Sibirijo. Od tam so ga sedaj dovedli na fronto ter vtaknili v češko legijo. Drugi ujetnik je

Slovak. Tretji je žid, četrti je sin komunista češke narodnosti, ki je že pred dvajsetimi leti odšel v Sovjetijo ter je radi tega sovjetski državljani, peti ujetnik je pa Ukrajinec iz Karpatov. Po izjavah teh ujetnikov je bilo v češkem odredu 30 odst. židov. Od 50 žensk, ki so bile telefonistke in bolniške sestre, je bila polovica židinj. Vseh pet ujetnikov so sovjeti prisilili potom rekrutirati ter vtaknili v češko legijo.

□ Sovjetska žida na potovanju. »Daily Worker« poroča, da bosta moskovska žida profesor Salomon Mikhoels in polkovnik Izdik Feffer, ki sta trenutno na potovanju po Zedinjenih državah Severne Amerike in Kanade, v kratkem obiskala London in ostalo Anglijo. Mikhoels je predsednik »protifašističnega židovskega odbora«, Feffer je pa »židovski pesnik«.

□ Slabe delovne razmere v angleških rudnikih. Londonski »News Chronicle« je vprašal svoje bralce za vzroke o padanju rudarske produkcije v Angliji. Uspeh dotičnega okrožnega povpraševanja je v glavnem podan v odgovorih, ki so večinoma iznesli sledeče: »V rudnikih mnogokaj ni v redu. Delavci niso niti za slučaj bolezni in tudi ne za slučaj nezgode dovolj zavarovani. Rudarski delavci imajo tudi nezadostno hrano. Dodatkov za težka dela angleški rudar ne pozna. Posledice tega so, da delavci izostajajo od dela in bolezni, ki jih povzroča nezadostna prehrana. Tretja bolna točka pa tiči v pomanjkljivih sanitarnih ureditvah v posrednih rudnikih, kar povzroča tudi mnoge bolezni.« Vse to je seveda tudi vzrok, da je pridobivanje premoga in ostale rude, ki jo Anglija potrebuje za vojno in življenje, v stalnem nazadovanju.

□ Londonska policija in angleška kriminaliteta. V Angliji si že sedaj belijo lase, kako bi se dalo pobijati kriminaliteto, ki je v stalnem porastu in ki bo po vojni radi spretnosti v rokovalju s strelnim orožjem in eksplozivni brezdomno še bolj nevarna. Glasom poročil dopisnika lista »Svenska Dagbladet« so na neki seji londonskih policijskih šefov razpravljali o ukrepih, kako bi se dalo pokončevati zločinca. Razen boljše izobrazbe kriminalne policije, se je notranjemu ministru predlagalo, da se policiji stavi na razpolago hitra letala, radio-oddelki in radio-avtomobili v večjem obsegu.

□ »Boljševizem in krščanstvo nista nerazumljiva« Tako je izjavil angleški nadškof Yorki, ki je nedavno obiskal Moskvo ter se rokoval z nekdanjimi morilci škofov in duhovnikov ruske pravoslavne cerkve. Angleški cerkveni knez je sicer priznal, da obstojajo v Sovjetiji organizacije, ki naj pobijajo krščanstvo, te pa trenutno ne delujejo, ker so morale do nadaljnjega »ustaviti svoje delovanje«.

□ Program vlade na Filipinih. Predsednik neodvisne republike Filipinov, Laurel, je sprejel dopisnika Deutsches Nachrichtenbüro ter mu med drugim objasniti tudi svoj vladni program. Glavne točke programa so v kratkem sledeče: 1. Vzdrževanje miru in reda. Odprava vseh strank, izjemni stranke Kalibaci. Amnestija za vse politične nasprotnike. Četnikom se bo dalo dva meseca časa, da se vrnejo k skupnemu delu. 2. Izvedba velepotnega gospodarskega načrta, ki naj omogoči samooskrbo Filipinov z živili, strogo kontrolo cen ter točno organizacijo razdelitve blaga. Stremiljenja, ki vodijo v inflacijo, se mora izključiti. 3. Dalekosežne socialne reforme. Vse to je šele v povoj, tako je nadaljeval Laurel, ki računa s težavami. Hkrati je sporočil pozdrave nemškemu ljudstvu in njegovim voditeljem.

□ Japonska oborožena sila in njena oskrba. Ameriško glasilo »Foreign Commerce Weekly« je objavilo članek o Japonski ter svarilo Ameriko, ki se »zanaša na japonsko gospodarsko slabost. Japonska ni nikaka otočna država, katero se lahko z eno samo vžgalico spusti v zrak. Tako mnenja o Japonski prezirajo važno zemljepisno razdelitev japonske oboroževalne industrije, ki ima dobre medsebojne železniške in ostale komunikacijske zveze. Predvsem se pozablja, da Japonska ni več samo otočna sila, temveč da je njena gospodarska moč usidrana že na novo zavojevanih področjih.

□ Japonski protest radi Azorov. Japonska vlada je dne 15. oktobra po svojem poslaniku v Lizbonu vložila oster protest radi zasedbe Azorskih otokov po Angležih in Amerikancih.

□ Sovjetsko rovarjenje v Severni Afriki. V Alžiru so pričele delovati komunistično usmerjene strokovne organizacije. Te organizacije obsegajo v Alžiru 40, v Oranu 12 in v Constantinu 10 tisoč članov.

□ Bolgarska obnova Makedonije. Zveza bolgarskih mest je zborovala preteklo nedeljo v Skoplju. Otvoritveni govor je imel notranji minister Kristov, ki je v svojih izjavanjih podčrtal bolgarski značaj Makedonije ter med drugim omenil, da prebivajo v novih pokrajinah Bolgarije izključno le Bolgari. Bolgarska vlada je po njegovih besedah mnogo storila za obnovo makedonskih mest, ki so bila pod jugoslovansko in grško vladavino zelo zapuščena. Minister Kirov je končal z ugotovitvijo, da pripada Makedonija Bolgariji, zato ne smejo uradniki iz stare Bolgarije zanemarjati svojih dolžnosti napram makedonskim bratom.

□ De Valera proti angleškim kulturnim vpivom. »Narod brez lastnega jezika je le pol naroda«, tako je dejal irski prezident De Valera na jubilejni svečanosti Gaelske Lige. »Ko je prišel uzurpator v našo deželo — je dejal De Valera — mu ni bilo toliko za politično kontrolo, kakor za zavojevanje naših duš, da bi pozabili, da smo sploh samostojen narod. Anglež je vedel, da nas ni dokončno zavojeval, dokler še govorimo svoj irski jezik. To pa je bil njegov cilj: da se Irci ne bi več počutili kot Irci. Toda Irci so ohranili skozi stoletja svojo voljo, da se jih na ta način nikdar ne sme premagati. Pohiteti moramo tedaj nazaj v našo zgodovino, tja, kjer so se odtrgale niti našega narodnega življenja. Tiste niti moramo najti in našli jih bomo, če bomo govorili svoj lasten jezik.«

□ Cangkajskove čete so opešale. Neki ameriški častnik, ki šola častniški naraščaj armade maršala Cangkajške, je dejal, da se zamore vojno moralo teh čet dvigniti samo na ta način, da se zboljša njih prehrana. Šest let se že borijo Cangkajskovi vojaki slabo hranjeni, večinoma brez zdravniške oskrbe in brez dovoljne vojaške opreme. Od teh čet ni pričakovati nikakih čudežev več. Pri presoji bojne vrednosti Cangkajškovih čet je treba premisliti, da Kitajska ni nikaka visoko razvita država. Najproduktivnejši kraji Kitajske se nahajajo v rokah Japoncev. V ostalem pa ima Kitajska še zelo primitivne komunikacije.

□ 130 tisoč ljudi umira za lakoto v indijski pokrajini Bengaliji. Tako poroča ameriška agencija United Press. Uradne številke nikakor ne odgovarjajo resničnemu stanju. Minister za Indijo, lord Amery, je izjavil v Spodnji zbornici, da umre v Bengaliji za lakoto »samo« 1000 oseb na teden. Število mrličev pa je samo v Kalkuti veliko večje. V notranjosti je treba računati tedensko s tisoč smrtimi slučaj. Kalkuta je postala »mesto smrti«.

□ Ojačena komunistična agitacija na Korziki. Na otoku Korziki je opažati ojačeno delovanje komunistov. United Press poroča iz mesta Ajaccio, da je opažati po vsem otoku poleg gaullističnih lepakov tudi vse polno lepakov komunistične vsebine.

□ Moskva in vprašanje »druge fronte«. Glasilo Rdeče armade, »Krasnaja Zvezda«, piše k vprašanju »druge fronte« sledeče: »Boji v Italiji ne bodo odločilnega plovila za skrajšanje vojne.«

□ Židovski duhovnik »blagoslavlja« angleške bombnike. Na nehem vzletišču v Francoski Severni Afriki je veliki rabin Srednjega Orienta pred skupinami angleških letal opravil ceremonijo blagoslovljenja pred poletom nad italijanska mesta.

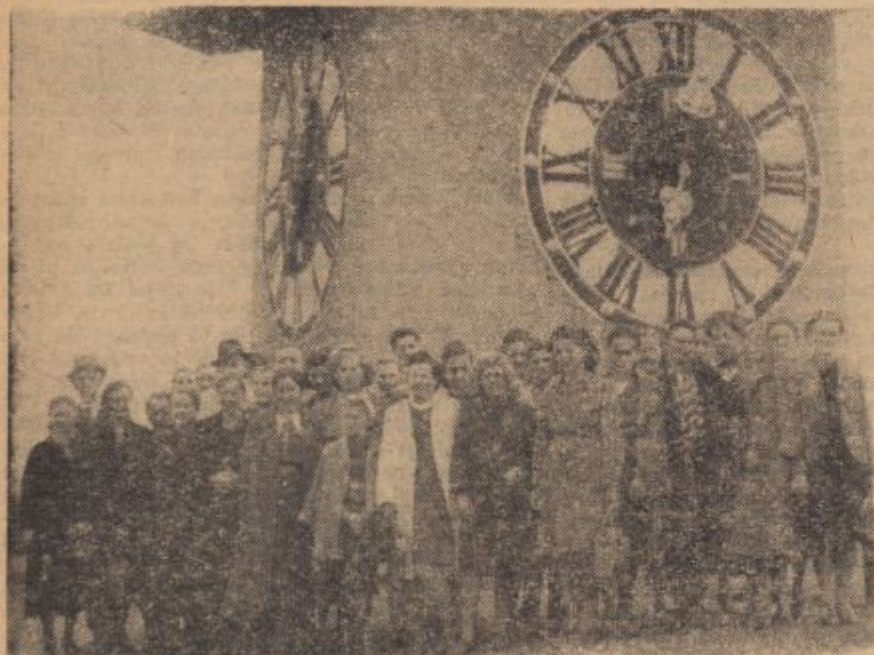
□ Hore Belisha hujska proti Španiji. Bivši angleški vojni minister žid Hore Belisha je napisal te dni članek o afriški posesti Španije. Španija — tako piše Hore Belisha — je edina država v območju Sredozemskega morja, ki noče spoznati trenutnega položaja. Zavezniki nikakor niso pozabili, da se je Španija polastila Tangerja tako, da je izkoristila ugodni položaj. Sedaj pa nikakor ni možno utajiti dejstva, da je vsa španska kolonialna posest odvisna od »dobre volje zaveznikov«.

□ Novi podkralj Indije, viscount Wavell, je prispel te dni v Indijo, kjer je medtem že prevzel svoje posle.

□ Italijani naj delajo kakor sužnji! Londonski list »Sunday Express« je objavil v eni svojih zadnjih številk članek, v katerem je citati dobesedno sledeče: »Pozabiti ne smemo, da so bili naši današnji zavezniki, Italijani, včeraj še naši zavrati in besni sovražniki. Šele njihov poraz jih je spremenil v naše zaveznike. Sedaj naj trpijo in delajo kakor sužnji!« Iz tega sledi, da je pripravil Badoglio v sporazumu s kraljem »svojemu narodu zelo »mukavno« bodočnost. Izdajstvo se torej le ni izplačalo.

Iz rudarskega rova v mesto Graz

Osemintrideset rudarskih delavcev in delavk je doživelo tri lepe dneve v glavnem mestu našega Gaua

(Aufnahme: Weissensteiner)
Die Trifailer auf dem Grazer Schloßberg

Reichspropagandaamt Steiermark prireja že dalje časa informacijska potovanja s tistimi Spodnještajerci, ki se posebno odlikujejo v tečajih za uk nemščine ali pa na svojih delovnih prostorih, in sicer z večdnevni obiskovanjem glavnega mesta našega Gau-a ter jim na ta način omogoča bližnje spoznavanje lepote ožje domovine in ljudstva v domačem Gau-u. Doslej je bilo že več takih obiskovalcev jezikovnih učnih tečajev iz Cilli-ja in Pettau-a v Grazu, od koder so se po večdnevni bivanju vrnili navdušeni o lepem sprejemu in lepota mesta. Bogati so pa bili tudi novih vtisov ter so pozneje brezdvomno večkrat mislili na lepe dneve potovanja in vzornega tovarištva.

Tokrat je bilo 38 delavcev in delavk iz Trifail-a, ki so bili deležni tega odlikovanja propagandnega urada. Svoje potovanje v Graz so nastopili 8. oktobra. To priložnost sem hotel izkoristiti ter sem se soudeležil tega obiska. Skupini sem se priključil v Marburg-u, nakar smo bili v Graz-u tri dni skupaj, kjer smo si ogledovali znamenitosti mesta, skupno prenočevali ter končno težkega srca zapustili lepo mesto, da smo potem lahko doma razmišljali o lepih, skupno preživetih urah. Kakor vedno in povsod v življenju, je tudi tukaj tako, da doživljaje pravilno ocenjujemo šele tedaj, ko so že za nami.

V Marburg-u na vlaku ni bilo težko najti Trifail-jev. Iz vseh oken so gledale radovedne moške in ženske glave. Med njimi sem hitro zagledal Kreisamtsleiter-ja Schultz-a, ki je prišel zraven iz Trifail-a, da bi skrbel na potovanju za »svoje ljudi«. Z gestikulirajočimi rokami je ravno Trifail-jev pripovedoval in razlagal o Marburg-u ter je bil tako zavzet, da me prvotno sploh opazil ni. Šele, ko sem že stal v vagonu poleg njega, me je zagledal. V tem trenutku mu je najbrž šinila misel v glavo: »Na, seveda, zastopnik tiska pač mora biti povsod zraven!«

Med vožnjo proti glavnemu mestu našega Gau-a mi je Schulz pripovedoval o veselju, s katerim so delavci in delavke v Trifail-u pozdravili vabilo Reichspropagandaamt-a ter se pripravljali na potovanje. Za tedne in dneve pred tem se je govorilo samo o tem in mnogi so pri tem z notranjim zadovoljstvom ugotovili, da njihov trud na »šolskih klopek« jezikovnih tečajev ali pa na delovnih prostorih ni bil zaman. Razen notranjega zadovoljstva so našli tudi zunanje priznanje za marsikatero pristojočo, ki so jo izkoristili za plodonosno delo. Pred menoj in poleg mene sedeli delavci in delavke govorijo napeto o sporedu v Graz-u ter nas povprašujejo, če bodo tam lahko šli na eno ali drugo stran, medtem ko gledajo drugi skozi okna, opazujoč pokrajino. S strokovnim očesom ocenjujejo to ali ono podjetje. Nekateri zasledujejo tudi z zanimanjem kme-

tijska dela, ki so vidna na jesenskih njivah. Pri tem primerjajo travnike in njive z domačimi polji. Čim bližje smo našemu cilju, tem glasnejše in veselejše je razpoloženje. Kmalu nato odmevajo vesele štajerske pesmi v vlaku, iz obrazov je pa vidna radovednost in napetost.

Zraven mene sedi Alois Strumel, starejši delavec iz cementarne v Trifail-u. Nikdo mu ne bi prisodil, da nosi že skoraj 60 križev na hrbtu. Ponosno poroča, da je že skoraj 41 let v podjetju na delu in da se čuti še vedno krepkega za popolno izvrševanje svojega težkega dela. Na vprašanje, če je bil že kdaj v Graz-u, je pripovedoval o svojem prvem obisku v imenovanem mestu pred 17 leti. Pozneje ni več zapustil Trifail-a. Od ostalih udeležencev ni bil še nikdo v Graz-u. Malo jih je bilo med njimi, ki so bili že kdaj v Cilli-ju ali v Marburg-u. Sedaj se jim pa izpolnjuje že davna želja in naj vidijo mesto, o katerem so že večkrat čitali in slišali, glavno mesto svojega Gau-a. Tako sedijo sestavljeni iz vseh starostnih in poklicnih plasti v oddelku ter čakajo dogodkov, ki bodo sledili. Franziska Supanz iz tovarne cementa, mizar Zestnik Johann, sedlar Willi Nowak in rudar Dominik Kuschnik poleg nameščenke glasbene šole Paule Flere in Dore Lewetz, ki je zaposlena v trifailski knjižarni. Slednja ravno tako nemirno pričakuje dohod v Graz, kakor ga pričakuje trifailski čevljarji mojster in mnogo drugih moških in žensk iz v jugovzhodnem delu Reich-a ležečih premočnikov.

Puntigam je bil že za nami, ko nas je naš potovalni maršal opozoril, da se pripravimo za izstop iz vlaka. Takoj je bilo vse na nogah, kovčegi in nahrbtniki v rokah in že stopajo trifailski mošje in žene prvič na tla mesta Graz. Na kolodvoru je obiskovalce sprejel zastopnik Reichspropagandaamt-a, Pg. Kortschak, ter jih sprejel pod svoje varstvo. Kontakt med gosti in njimi je bil takoj vpstavljen, nakar je začel izvrševati svojo funkcijo kot vodja in tovariš. Sledila je vožnja s cestno železnico h zakuski. V udobni skupnosti, miza poleg mize, so se poznanstva še ožje povezala in takoj so se tvorile prve skupine, ki so tudi nadaljnje dneve ostale v trdni in zvesti skupnosti. Po dodelitvi prenočišč, ki so bila razdeljena po vsem mestu, so gosti radi orientacije kraja poiskali najprej svoje hotele ter si zapomnili njihovo lego, da so jih ponovi, ko je Graz zatemnjen, lažje našli. Pri tem lahko ugotovimo rekord Trifail-jev, ker v treh dneh ni nobeden po nepotrebnem iskal svojega prenočišča, kar o prejšnjih skupinah obiskovalcev Graz-a ni možno trditi. Trifail-ji so se držali vedno lepo skupaj, našli so svoja stanovanja ter točno prihajali ob določenih urah na naročene kraje. Tako smo jih videli tudi točno na Adolf-

v znak priznanja zado-
bre učne
uspehe v
učenju nem-
ščine

Hitler-Platz-u, od koder je sledilo krožno ogledovanje mesta. Pod vodstvom zastopnika Reichspropagandaamt-a so si obiskovalci ogledali najlepše mestne predele, mestni park, Landhaus ter poslopje opere in takozvani Paulustor. Vse jim je bilo novo in kar verjeti niso mogli, da so še istega jutra bili v Trifail-u. V prvih večernih urah je bila skupna večerja, pri kateri je bilo razpoloženje prav veselo. Pri svežem pivu so se menjavali dobri vtisi, govorilo se je o tudi o sporedu za naslednji dan. Zvečer smo bili v kinu, kjer je film »Zirkus Renz« dal Trifail-jev nekakšen predokus za obisk cirkusa »Busch-a«, ki smo ga obiskali naslednjega dne.

Drugega dne smo se, kakor dogovorjeno, sestali vsi skupaj dobro naspani in sveži pri glavnem kolodvoru, odkoder smo šli na ogled nekega industrijskega velepodjetja. Tam smo z zanimanjem poslušali razlago nekega višjega inženjera ter si nato pod vodstvom strokovnjakov ogledali še posamezne tovarniške oddelke. Pri tem smo videli mnogoštevilne pridne delovne tovariše in tovarišice pri delu, ki ravno tako kakor rudarji v Trifail-u pridno in neumorno delajo za zmagi.

Kmalu nato je naša skupina sedela v cestni železnici ter se peljala na ogled takozvanega Schloßberg-a, kateremu se ni mogla dovolj načuditi. Sličen razgled na mesto Graz in dalje vse do spodnještajerskih vinskih goric je napravil na vse najboljše in najgloblji vtis. Težko in kljub temu erčno in drago jim je takrat ležala naša ožja domovina, lepa Spodnja Štajerska pred očmi. Gre pač za tisti kos zemlje, kjer si z delom svojih pridnih rok služijo svoj vsakdanji kruh in ki ravno potem njih sodeluje za dosego končne zmage kakor vsi ostali deli Reich-a. Pogled, usmerjen iz Schloßberg-a proti severu, nudi visoko gorovje, ki sega v jesensko nebo, kjer živijo ljudje iste usodne skupnosti in stremijo za istim cilji kakor tisti, ki živijo na jugu Reich-a.

Pozneje so obiskovalci Graz-a sedeli na Schloßberg-u v ožjem krogu pri malih mizah, pili in jedli ter pisali razglednice evrojm domov. Pri tem so neprestano občudovali lepo okolico, ki se je nudila njihovim očem. Le težko so se ločili od znane »Liesl« in vseh znamenitosti Schloßberg-a, ki bi lahko pripovedovale zgodovino. Sledil popoldan je bil namenjen za svobodne izprehode. Vsak ga je prebil po svoji mili volji in vsem je bil prekratek. Lahko bi bil še enkrat tako dolg, ker je mnogo, kar je ogledovanja vredno. Po skupni večerji je sledil obisk cirkusa »Busch«, ki je s svojim bogatim sporedom prijetno presenetil naše Spodnještajerce. Prej se jim namreč niti sanjalo ni, da bodo na lastne oči gledali cirkus »Busch«. Bogati lepih vtisov in doživljanj so se že ob pozni popoldanski uri podali vsi k nočnemu počitku, da so bili naslednje jutro zopet sveži in spočiti.

Tretjega dne je obisk in ogled štajerske glasbene visoke šole v Eggenberg-u zaključil ves spored. Bilo se je treba pripraviti za odhod in poslovitev od mesta, ki je potnikom v par urah postalo drago in ljubo. Stvari naših 38 Trifail-jev so bile kmalu pripravljene in na vlaku. Sledilo je mahanje z rokami in poslavljanje. Priljubljenu vodji po mestu Graz-u so mnoge, od dela trdokožne in žuljave roke izrazile s krepkim stikom zahvalo in pozdrav. Bila je to zahvala ustvarjajočih ljudi domovini vrnjene Spodnje Štajerske, ki z vsemi svojimi silami in z vso svoje volje sodeluje za bodočnost nove, velike Evrope.

In zopet drda vlak s Trifail-ji po štajerski pokrajini proti domačemu kraju. Moški in ženske veselo in hvaležno mislijo na vse, kar so v Graz-u videli in doživeli. Z novimi močmi in z novo vero se podajajo zopet nazaj na delo, da bi ohranili vse lepote svoje velike domovine.

Norbert Jeglitsch

* Samo 6 vrst žarnic. Od dosedanjih 100 vrst žarnic, ki jih je izdelovala nemška elektrotehnična industrija, se bo poslej izdelovalo samo šest tipov. Medtem ko so to tovarne žarnice doslej lahko izdelovale vse vrste tipov, bodo sedanjo fabriko uredili tako, da bo vsaka tovarna izdelovala po eno samo vrsto žarnic.

Dnevni red določa Stalin

„Völkischer Beobachter“ k moskovski konferenci - Eden nima v rokah nobenih kart, ki bi jih lahko izigral v Moskvi

»Völkischer Beobachter« z dne 19. t. m. se bavi s moskovsko konferenco in piše o tem sledeče: Koncem preteklega tedna je moskovska »Pravda« takorekoč predpisala dnevni red konference. Treh ali v Moskvi. Tik pred otvoritvijo so sedaj boljše uporabili svoj drugi veliki uradni list, »Izvestija«, da bi Angležem in Amerikancem razločilo, kaj pričakuje oziroma ne pričakuje Stalin od Edena in Hulla.

Tudi »Izvestija« ponavljajo vse tisto, kar je »Pravda« že prej povdarila: Osrednje vprašanje, ki naj ga rešijo v skupnih pogajanjih, je čim bolj skrajšano trajanje vojne. Zelo poučno je, ako zatrjujejo »Izvestija«, da je treba Hitlerju zbiti iz rok »orožje časa«. Kakor v »Pravdi«, tako pričakujejo boljševiki tudi v »Izvestiji«, da bodo njihovi zavetniki čim prej otvorili drugo fronto v Evropi. Druga točka pogajanj, ki jo silijo »Izvestija« v ospredje, je ustanovitev stalnega skupnega odbora za ureditev tekočih vprašanj ter za poglobitev harmonije. Če primerjamo to točko s prvo točko, ima le podrejen značaj tehniškega postopka.

Tem pomembnejše pa je, da smatrajo »Izvestija« usodo Finske, Madžarske in Balkana po vojni kot tretjo točko razprav moskovske konference. Ni še dolgo tega, ko je »Pravda« osorno povdarila, da o bodočih mejah Sovjetske Unije sploh ne more biti govora. Na tej podlagi pomeni razširjena trditve »Izvestije«, da morajo Anglo-Amerikanci priznati Finsko, Madžarsko in ves Balkan kot izključno interesno področje Sovjetske Unije.

V Londonu in v Washingtonu smatrajo tako masivno postopanje moskovskih prijateljev kot nekam mučno zadevo. Čeprav so Anglosasi pripravljeni sprejeti Stalinove zahteve, ker jih morajo sprejeti, bi vendar na zunanji radi storili tako, da se ne bo treba sramovati. To pa je sprito diskusijah metod boljševikov skoraj nemožna. Tudi Edenovo glasilo »Yorkshire Post« ne more drugače, zato povdarja, da Moskva glede baltič-

kih držav očitno ne trpi nikakega vmešavanja. Eden nima nikakih kart, ki bi jih lahko v Moskvi izigral proti Stalinu.

Svedski list »Stockholms Tidningen« poroča iz Washingtona, da v uradnih krogih Zedinjenih držav niso bili prav nič začuden glede omenjenega članka »Pravde«. Ze od začetka meseca oktobra jim je v Washingtonu znano, da bi se Sovjetija najodločneje uprla vsaki diskusiji o njenih bodočih mejah. Če Moskva torej sedaj ne bo želela nikakih razprav o bodočih mejah, ne bosta Eden in Hull prav nič ugovarjala. Plutokratom bi bilo zelo všeč, ako Moskva svojih namenov ne bi glasno proklamirala, da bi Anglo-Amerikanci agitirali pri nevtralcih, češ, »boljševizem ni tako huda stvar, sicer pa imamo mi tudi še kako besedo«. Če si je Stalin potoma »Pravde« prepovedal diskusijo o bodočih mejah Sovjetije, potem tega ni storil morda zato, ker predmet ne bi bil aktualen, temveč radi tega, ker hoče te meje odločiti sam in imata London in Washington sprejemati njegove odločitve. Tako so boljševiki napovedali prvi obrok svojih zahtev, ki so jih označila »Izvestija« z imeni Finske, Madžarske, Rumunije in Balkan.

Ravno v Londonu so pripravljali to konferenco s tolikim hrepenenjem. Vedno znova so preje hiteli obžalovati, da boljševikov ni možno privesti h konferenčni mizi. Sedaj, ko so se le molostno podali k tej mizi, bodo Angleži kmalu izpustili veselje s moskovsko konferenco. Še preden je ta konferenca pričela, se je izkazalo, da je Anglija na kontinentu izgubila. Evropskih narodov ni možno obvarovati boljševiške povodni potom konferenc z boljševiki, temveč samo s pomočjo zmaga Nemčije nad boljševiki.

□ Zunanja ministra Anglije in Amerike, Eden in Hull, sta prispela v ponedeljek iz Teherana v Moskvo. Po prihodu sta izjavila zastopnikom tiska, da ja navdaja sprito pogajanje »veselo pričakovanje«.

Železna dolžnost nemške mladine

Reichsminister Speer na naslov delovne mladine Velike Nemčije — Od oči na bo tehniška nadrejenost nemškega naroda

V nekem velikem berlinskem obratu so imeli te dni tretji Reichsappell delovne mladine 1943. Iz velike montažne dvorane omenjenega obrata je dal Reichsminister Speer okrog šest milijonov mladostnikov, ki so vpostavljeni v važne naloge, gesla za njih bodočo delovno vpoustavo. Minister je dejal med drugim sledeče:

»Za borbo sposobni možje branijo naš življenjski prostor s svojo krvjo. Njihove žene delajo v oboroževalnih tovarnah in vse, kar je dela zmogočno, se uvršča vedno bolj in bolj v to ogromno sodelovanje vseh sil naroda za ustvaritev novega nemškega življenjskega prostora. Nemška mladina ne stoji ob strani. Pomoč mladine pri letalskih napadih, delo v obratih in vpoustava pri letalski obrambi so činstelji, ki bodo to mladino v zgodovini te vojne dostojno zastopali. Te posebne naloge, obenem pa resnost vojne, so tako mikavne, da bi se marsikateri zamožgel odmakniti pravi vsebini mladostnega življenja: uku in pripravi za bodočo trdo življenje.

Toda ravno ta vojna — tako je nadaljeval svoj govorja izvajanja minister Speer — je zopet dokazala, da zamorejo našemu vojaku dati zmagovito orožje le kvaliteta produkcije, tehniška nadarjenost in znanstveni napredek. Po zmagovitem koncu te vojne bodo te zahteve stale pomnožene pred nemškim narodom. Od njih izpolnitve zavisi odločujoče, ali bo ostal poznejšim generacijam naš življenjski prostor in s tem naš obstanek. Herojskemu tradicionalnemu držanju našega naroda se mora pridružiti tehniška nadrejenost. Tedaj naš narod ne bo izgubil stalne borbe proti številnim nadrejenim masi. Velicina našega naroda in struktura našega gospodarstva zahtevata od nas vseh, da ohranimo naš narod na čim najvišji duhovni stopnji. Čim bolj bo napredovala tehnika, tem bolj bo v bodoči nemški generaciji nastalo masno vprašanje, ali smo zadostili tej zahtevi.

Usoda naroda bo v desetih, dvajsetih letih v vaših rokah. Zavedajte se tega in mislite na to, da je znanje nemških kvalitetnih delavcev, tehniška znanost naših inženjerjev in znanstvenikov ustvarila stebre, na katerih gradimo danes našo bodočnost. Sedanja vojna prinaša tehniške novosti nezasišene obsega. Že prva svetovna vojna je bistveno izpremenila sliko naše tehnike zlasti v njej sledečem miru, ko nas je naučila sigurnega letalstva, brezžičnega telefoniranja na velike daljave in nam prinesla nove gmote, kakor lahke kovine, stanično volno in umetno svilo. Tehniški izumi te vojne vam bodo odprli vrata v nove svetove, ki bodo vsakega, za tehniko navdušenega človeka takorekoč premagali. Napredek v obvladanju elementarnih sil je v tej vojni brez primere. Naše znanstvo in naša tehnika sta dosegla nepričakovane uspehe. Vse to pa bo koristilo vam in vsemu narodu samo tedaj, ako bo politično in duhovno spoznanje nacionalne in socialne države tudi za naprej prevladovalo v mišljenju in čustvovanju naše rase. Iz takega stališča gledano ne bomo nikdar sužnji tehnike, temveč vedno le njeni gospodarji. Uporabljali je ne bomo v škodo in strah naroda, temveč v svrhu rastoče koristi. Tako držanje bo moralo skrbeti za to, da bosta ostali tehnika in kultura enota. Samo pod tem pogojem se bo dalo preprečevati nezaposlenost in budo ter omogočiti cvetoče življenje.

Minister Speer je končal svoj apel na mladino z besedami: Vse to je odvisno od vas! Učite se in delajte s tisto strastjo in s tistim navdušenjem, ki ga more in mora zahtevati od vas v boju se nahajajoča generacija. Njihova žrtve bodo nekoč podlaga vašega življenja. Takrat se boste zavedali, da ste bili v odločilnih letih za usodo Reicha — jeklena mladina — mladina, ki je bila dostojna imena Adolf Hitlerja.

V Alžiru dikтира Kremlj

De Gaulle in Giraud sta dokončno kapitulirala pred Moskvo - Vloga, ki jo igra »komisar« Andre Marty

Kakor omenjamo med političnimi beležkami, je prispel te dni iz Moskve v Alžir znani francoski komunistični vodja Andre Marty. Kmalu po njegovem prihodu je objavila alžirska radio-postaja stvarno in skromno vest, da je sklenil vladni odbor, sprejeti gospoda Andre Martyja, pariškega poslanca, v svoje vrste ter imenovati komisarjem. Skromnost te vesti je potrdila sumnja, da gre za čisto navadno kapitulacijo pred Moskvo. Tu pa obenem nastane vprašanje: Kdo je gospod Marty?

Andre Marty je najzločasnnejši vodja francoskih komunistov. Leta 1918. je bil Andre Marty mehanik na neki francoski križarki, ki je takrat operirala v Črnem morju. Po takratni ruski kapitulaciji je Marty sprožil na dotični križarki upor. Posadka je pomorila svoje častnike, nato pa je prešla v tabor komunistov. Francosko vojsko sodišče je Martyja radi tega obsodilo v odsotnosti na smrt. Po končani vojni leta 1919. je bil Marty deležen amnestije in se je vrnil zopet v Francijo. Lahko si je misliti, da je užival Marty radi omenjenega upora na križarki ne samo Leninovo, temveč tudi Stalinovo neomejeno zaupanje. Osební kredit, ki ga uživa Andre Marty v Moskvi, je neizčrpen. Po njem so krstili neko sovjetsko vojno ladjo, ki nosi ime »Andre Marty«. Po svojem povratku v Francijo, je bil Marty eden izmed glavnih voditeljev francoskega boljševizma. Z rariko od Thoreza, ki je bil pohleven »meščane«, se je izkazal Marty kot pravi terorist. Francijo je hotel Marty osrečevati s svojimi krvavimi metodami. Pravo torišče svojega delovanja pa je našel Marty za časa meščanske vojne v Španiji. V Španiji si je pridobil žalostni naslov »mesarja albacetskega«, kakor ga še danes imenujejo v Franciji. Na njegovo povelje so v Španiji poklali na tisoče nacionalno mislečih Španjolcev. Marty je bil tudi ustanovitelj in politični šef mednarodne brigade v Španiji. V Franciji nikdo ne dvomi o tem, kako linijo namerava zastopati ekstremni terorist Marty. O tem ne moreta dvomiti niti De Gaulle in Giraud. Martyjevo imenovanje je eklatanten dokaz, da je Moskva dosegla v Severni Afriki svoj cilj. V Alžiru ne vladajo več Anglo-Amerikanci in tudi ne Francozi, pač pa zastopnik Kremlja.

□ Znani francoski komunist Andre Marty, bivši poslanec francoske poslanske zbornice, je v sredo v letalu prispel v Alžir. Po prvi svetovni vojni je Marty izzval na francoskih vojnih ladjah v Črnem morju upor, da bi tako preprečil obstreljevanje Odeze.

□ Washington na predvečer moskovske konference. Državni podtajnik za zunanje zadeve, Edward Stettinus, je izjavil v Washingtonu na predvečer moskovske konference sledeče: »Najpriznnejše pozdravljamo priliko, ki jo nudi moskovska konferenca, da bomo že obstoječo harmonijo in sodelovanje med Zedinjenimi državami, Veliko Britanijo in Sovjetsko Unijo še tesneje oblikovali«.

□ Angleški zunanji minister Anthony Eden je prispel v nedeljo v Teheran. Istočasno je dospel v Teheran tudi ameriški zunanji minister Cordell Hull v spremstvu novega ameriškega veleposlanika v Moskvi, Harrimana. Oba zunanja ministra sta nadaljevala svoje potovanje v Moskvo, kjer se bosta v Kremlju udeležila napovedane anglo-ameriško-sovjetske konference.

□ Harry Hopkins zopet na vidiku. Kakor poroča Exchange Telegraph, obstoja možnost, da bo Roosevelt odpoklical dosedanjega ameriškega veleposlanika John Wynanta v Londonu. Njegovo mesto bi v tem slučaju zasedel Harry Hopkins. Wynant bo baje prevzel ministrstvo za delo, ki je sedaj v rokah gospe Perkins.

□ Knez-namestnik Iraka, se bo na željo angleške vlade koncem oktobra odpeljal v London. Spremljali ga bodo zastopniki iraške vojske.

□ Predsednik sovjetskega strokovnega gibanja pri Churchill-ovih. Churchill in njegova žena sta v svojem privatnem stanovanju sprejela kot gosta predsednika centralnega sveta delavskih strokovnih organizacij Sovjetije, znanega sodruka Švernika. Tako je sedel pri eni in isti mizi sto odstotni boljševik Stalinovega kova s predstavnikom angleške plutokracije.

Kriegswinterhilfswerk 1943-44

Der deutsche Soldat
weiß seine Familie
im Schutze der
Volksgemeinschaft

Dafür Deine Spende
am
23./24. OKTOBER

Fernjagd über den Atlantik

Von Kriegsbericht Georg Hinze.

PK. Am Garderobenständer in einer Ecke des Gefechtsstandes baumeln malerisch ein paar fleckenbesetzte Fliegerkombinationen, Funkhauben, Atemgeräte und 2, 3 kanariengelbe Schwimmwesten. An den Wänden ringsum Karten, Tabellen und statistische Aufstellungen. Von draußen dröhnt fast ununterbrochen dunkles Motorengeräusch in unsere Gespräche. Wir schauen durch die breiten Fenster über die ganze Welt des Flugplatzes, über den die Wolken tief herabhängen. Der frische Westwind trägt den Atem des nahen Meeres.

Das Meer ist ihnen Kampffeld und Schicksal.

Jetzt müßten ein paar Wellington oder Hudsons dahergeflogen kommen, sagt halb spielerisch, halb versonnen einer der blutjungen Leutnants, und hier über unserem Platz müßten wir mit ihnen kurbeln können, fällt der Oberleutnant ein. Im Nu hat dieselbe Vorstellung die kleine Handvoll der Männer entzündet: einmal, nur ein einziges Mal einen Luftkampf über Land und Erde austragen dürfen — und nicht wie sonst immer, draußen weit über dem Meer, das ihnen zum Kampffeld und zum Schicksal bestimmt wurde.

Aber der Traum wird rasch verschluckt, und das Gespräch unspannt bald wieder Kampf, Opfer und Einsatz der Fernjäger über dem Atlantik — das reiche Arbeitsfeld dieser Männer. Sie sind mit einer Landschaft dieses Krieges vertraut geworden, die bis dahin nur den Geleitzügen und den U-Booten zu gehören schien, und die nun immer mehr zu einem hartankämpften Schauplatz des Luftkrieges über See geworden ist.

Immer wieder dieselben Vokabeln tauchen in unserem Gespräch auf: Grenze der Reichweite, Luftkampf nach mehrstündigem Anflug über See, Landung mit dem letzten Tropfen Spirit, und als schönste und liebevoll ausgekostete Bezeichnung für den Abschluß des unverfälschten Fliegerwortes den Feind abkratzen. Schon aus diesem Vokabular verrät sich manches von der Härte und den Schwierigkeiten eines einzigartigen Kampfgebietes.

Schon eine reichhaltige Abschlußliste.

Der erste Gegner, den ich herunterholte, so erzählt ein Stabsfeldwebel, war ein viermotoriger Halifaxbomber. 300 km vor der Küste schoß ich ihn ab. Ich hatte ihn in einer günstigen Angriffsposition erwischt und sofort ein paar Salven in seine Breitseite setzen können. Aber mit seiner überschweren Bewaffnung erwies er sich trotzdem als eine harte, schwer zu knackende Nuß. Er drehte geschickt ab und zeigte mir den Heckstand, in dem gewöhnlich ein Zwillingemaschinengewehr untergebracht ist. In ständig wiederholtem Feuerwechsel hatten wir uns bis auf 50 Meter über die See herabgekämpft. Dann begann er endlich Wirkung zu zeigen und zu qualmen. Als ich gerade meine Kanonen verschossen hatte und zum Tremmelwechsel abdrehte, stellte er sich auf eine Fläche und stürzte ab. Lange noch sah ich die dunkle Qualmwolke auf dem Meer.

Eine andere Halifax wurde von einem Fernjäger gerade in dem Augenblick gestellt, als sie aus 50 Meter Höhe zum Angriff auf ein deutsches U-Boot ansetzte. Im Notwurf geworfen fielen ihre Bomben in die See. Sie selbst konnte sich mit zerschossenem Motor noch in schützende Wolken retten. Auch einige viermotorige Bomber, Sunderlandgroßflugboote, dazu ein paar der schnellen Kampfflugzeuge sowie Zerstörer und Jagdflugzeuge vom Typ Beaufighter und Alracobra umfaßt die Abschlußliste. Nur einwandfrei durch Augenzeugen oder Fotoaufnahmen bestätigte Luftbegegnungen wurden dabei anerkannt. Zahlreiche feindliche Maschinen, die mit schweren Beschädigungen oder brennendem Motor in die Wolken stießen, blieben unbewertet. Ebenso zahlreich sind

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

Neue Stellungen werden besetzt

Überall im Osten vollziehen sich die Bewegungen neuer Truppen auf die neuen Stellungen in voller Ruhe und Ordnung.

Auf einem Hauptverbandplatz hier der III.

Die Sanitätskompanie auf dem vorgehenden Hauptverbandplatz muß zu jeder Zeit eine ständig bereit liegende Darstellung sein. Wiederholte Übungen schulen die Männer der Sanitätskompanie. Ein Krankenwagen bringt dem Oberarzt die Alarmmeldung in wenigen Minuten ist die Kompanie wehrbereit.

In Erwartung eines Sowjetangriffs
Inmitten eines weiten Feldes haben sich Grenadiere in die Erde eingegraben und erwarten nun in diesen Stellungen einen bekanntgewordenen Angriff der Bolschewisten
PK-Kriegsbericht Dreyer (Atl-Sch)

Infanterie in Erwartung des Feindes
Wieder einmal droht der bolschewistische Ansturm. Die Hinteristen liegen mit schußfertigen Waffen am äußeren Rand und werden den Feind mit wohlgezielten Schüssen empfangen — PK-Kriegsbericht Waske (PZ-Sch)

Neue Munition für die »Me 109«
Manchen frommen Wunsch für den Tommy geben die Waffenwarte, die die Kanonen der »Me 109« mit neuer Munition versehen, den Geschossen mit
PK-Kriegsbericht Hebenstreit (Sch)

Munition heran!

PK-Kriegsbericht Ahrens (Sch)

Das Wichtigste für ein bevorstehendes Angriffsunternehmen ist Munition und nochmals Munition. So wie hier die Bedienungsmannschaft an der leichten Flack einspringt, pecken auch die Männer an anderen schweren und leichten Waffen zu, um Munition in genügender Menge heranzubringen, bevor ein neues Unternehmen startet

Generalschicht, der ehemalige Kriegsminister ist stützender Mitregent der Regierung (Schmidt)

Die deutsche Front gelangengenen

PK-Kriegsbericht Wiesniewski (Scherl)

Durch Einsatz starker Kräfte gelingt es den Bolschewisten, an manchen Stellen der Front Einbrüche zu erzielen, die aber fast immer im Gegenstoß bereinigt oder abgeriegelt werden. Gefangene, die sich nach mörderischem Kampf ergeben haben, werden an unseren weiter vorgehenden Grenadiere vorbei nach hinten gebracht

Die Einrichtungen
der NSV dienen der
Gesunderhaltung der
deutschen Familie

Dafür Deine Spende
am

23./24. OKTOBER

Schaffende sammeln, Schaffende geben!

die Fälle, in denen es unseren Fernjägern gelang, die feindlichen U-Bootjäger zum Notwurf der mitgeführten Wasserbomben zu zwingen und allein dadurch Abwehrerfolge zu erringen.

Mit zerschossenem Motor über See.

Selbstverständlich mußten alle diese Leistungen auch mit eigenen Opfern bezahlt werden. Oft genug war das letzte fliegerische Können notwendig, um nach einem Luftkampf, der sich 700 oder gar 1000 km von jedem Lande entfernt abspielte, das beschädigte Flugzeug doch noch sicher nach Hause zu bringen. Davon kann ein Staffelführer ein Kapitel erzählen. Er hatte sich in einem Luftkampf so dicht hinter eine Alracobra gesetzt, daß die Trümmer der explodierenden Feindmaschine seinen linken Motor zerrissen. Aber er schaffte dennoch den Heimflug über das Meer. Ein anderes Mal schlug sich ein Pulk deutscher Fernjäger mit den schweren, rein waffenmäßig überlegenen viermotorigen Bombern herum. Schon waren die ersten Abschüsse erzielt, da begann auch der Motor eines deutschen Flugzeuges zu rauchen. Schnell verlor er an Höhe, aber ein deutsches Bruderflugzeug hatte aufgepaßt und begleitete den unsicher gewordenen Flug des beschädigten Vogels. Als die Wasserrung unvermeidlich geworden war, kreierte der Kamerad schützend über dem schnell ausgesetzten Schlauchboot und stellte erst einmal befriedigt fest, daß die Besatzung geschlossen gerettet war.

Doch auch ein Feindflugzeug hatte sich aus dem aufgesprengten Verband an der Unfallstelle eingefunden. Vielleicht mochte er glauben, eine eigene Besatzung vor sich zu haben, denn ein paar Kilometer entfernt hatten auch zwei abgeschossene Feindbesatzungen notwassern müssen. So kurbelten über dem schlingenden Schlauchboot Freund und Feind und beharrten sich immer wieder einmal durch ein paar Feuerstöße. Aber der deutsche Seerettungsdienst war schneller als die britische Konkurrenz. Vor den Augen des Engländers, der schließlich in die Wolken verjaagt wurde, nahm er die Besatzung des Schlauchbootes sicher an Bord. Wieder einmal war dem Atlantik ein Opfer entrissen.

Frontverkürzung spart viele Divisionen

Von Kriegsbericht Walter Brandecker.

Die deutschen Truppen im Osten haben sich auf eine Abwehrstellung zurückgezogen, die sich im Verhältnis zur vorher eingenommenen um etwa 450 Kilometer an Länge verringert hat. Das bedeutet eine Einsparung von vielen Divisionen, einer bei der augenblicklich bis zum äußersten angespannten Kräfteverteilung an der Verteidigungsfront um Europa äußerst wichtigen und unter Umständen kampfscheidenden Reserve.

PK. Die Nacht ist rot vom Schein der brennenden Dörfer. Turnhoch schlagen die Flammen in den Nachthimmel, in dem einzelne Leuchtbomben bolschewistischer Störflieger über unserer Rollbahn zittern. Flak greift mit Leuchtspurgranaten danach. Sie sichern in diesem Augenblick die wichtigen Brücken und Sammelpunkte der langen Kolonnen, die auf dem Marsch nach Westen sind. Es ist irgendwo im mittleren Frontabschnitt. Vor Tagen erst war die Stadt R. ein Flammenmeer. Rauchende Ruinen, ein Trümmerhaufen, blieb den Bolschewisten. Nun liegt sie hinter uns, wie ein Traum, in böser Nacht geboren.

Auf den Straßen nach Westen.

Die Straßen sind in diesen Tagen wieder unser geworden. Fahrzeug rollt hinter Fahrzeug, ein am Straßenrand die gespannten Kolonnen, Trosse darunter mischen sich die Trecks der Zivilbevölkerung.

rung, Panjekarren hinter Panjekarren, mit Männern, Frauen und Kindern besetzt, mit Hausgerät beladen. Eine zweite Völkerwanderung scheint begonnen zu haben. Auf der glatten Asphaltstraße, von uns gebaut, freßen die motorisierten Fahrzeuge die Kilometer. Jedes dieser Fahrzeuge trägt wichtiges Gut, Kriegsgerät oder Lebensmittel. Die Räumung der ungeheuren Lager, die wir zur Sicherstellung des Nachschubs der kämpfenden Front sowohl an Munition, als auch an Verpflegung und allem anderen Kriegsgerät angelegt haben, konnten in fast allen Fällen so rechtzeitig geräumt werden, daß den Bolschewisten nichts mehr in die Hände fiel. Wo es in vereinzelter Fällen nicht mehr gelang, schwer transportables Gut wie Baracken oder dergleichen, zurückzuschaffen, ist es in Rauch und Flammen aufgegangen. Ist es, gleich den Brücken, Dörfern, Fabriken und Verkehrsanlagen, von Sprengstoff zerfetzt zu wirrem Trümmerwerk geworden, mit dem nichts mehr anzufangen ist.

Dies alles liegt in den Kolonnen verborgen, die in diesen Stunden an uns vorüber rollen, unaufföhrlich, ein steter Strom von Fahrzeugen und Menschen, Pferden und Vorräten. Man kann in Bewunderung dieses Riesenwerkes, das sich auf den Straßen nach Westen darbietet, nur still werden. Gigantisch ist das Ausmaß der Organisation dieses Unternehmens, das nicht minder groß ist, vielleicht sogar noch größer, als die Organisation unseres Vormarsches. Denn diesmal rollen auf den Straßen neben den kriegswichtigen Gütern, neben der Ernte eines Sommers, auch die Zivilbevölkerung, hunderttausende von Menschen freiwillig nach rückwärts, deren Arbeitskraft für uns eben so wichtig ist, wie sie für die Bolschewisten wäre.

Reibungslos, ruhig und ohne Stockung rollen die Kolonnen. Hat man früher schon so oft nach dem Geheimnis der deutschen Organisationserfolge gefragt, so wird dieses Geheimnis hier wieder augenscheinlich, dieses Geheimnis, das so einfach zu enthüllen ist, mit einem Wort: Disziplin!

Die Front steht.

Jeder der zahllosen Fahrer, jeder Begleiter der Trosse, ja ebenso die Zivilbevölkerung, hat die Gewißheit, daß der Mensch nicht schneller vor sich gehen muß, als vorgesehen. Was wir 1941 bei den Bolschewisten erlebt haben, die regellose Flucht — diese Gefahr ist gebannt. Hier auf diesen Straßen wird der Beweis erbracht, daß die deutsche Frontverkürzung im Osten nicht unter dem Zwang der bolschewistischen Offensive erfolgt.

Nirgends ist es den Bolschewisten gelungen, das erstrebte Ziel zu erreichen: die zusammenhängende Front, jene Front also, in der sich Division nach Division in ununterbrochener Folge vom Ladogasee bis zum Asowschen Meer reiht, auseinanderzureißen. Unsere Truppen gehen zurück, wie es ihnen aus operativen Gründen befohlen ist, ziehen sich langsam auf eine Abwehrstellung zurück.

Der Grenadier im Graben entscheidet den Erfolg.

Neben der riesigen Organisation, als Schirm über sie und vor ihr, steht aber eines, was alles bisher Dagewesene übertrifft: Der Heldenkampf, den die deutschen Grenadiere in diesem Augenblick in vorderster Linie kämpfen. Er läßt sich mit Worten kaum schildern. Er ist so unermesslich an Opferbereitschaft, an Heldentum und Aufopferung, daß wir nur schweigend vor dem Glaubensbekenntnis dieser Männer stehen können, die nun ununterbrochen, Tage und Wochen hindurch der Sowjetoffensive standgehalten haben. Am einfachen Grenadier im Graben entscheidet sich der Erfolg der deutschen Frontverkürzung im Osten. Er ist es, der in nimmer müdem Einsatz Stunden um Stunden hindurch, Tage und Wochen, sich selbst und sein Leben dem Feind entgegenwirft, der nicht einmal die Gewißheit als Letztes zurückbehält, daß sein Grab auf deutschem Boden liegt, sollte er fallen. Nein, gerade in dieser Stunde, in der über sein Grab vielleicht in wenigen Tagen bolschewistische Kolonnen marschieren, offenbart sich die seelische Größe des deutschen Soldaten: er kämpft und blutet, aber er hat nicht einen Augenblick das Gefühl, der Unterlegene zu sein. Er weiß: würde er auf seinem Stückchen Erde, das ihm zur Verteidigung anvertraut ist, den Befehl erhalten, stehen zu bleiben und zu halten, so würde er es halten — bis zu seinem Tode.

GOSPODARSTVO

Kakšen bo pridelek sladkorne pese v Evropi?

Znani nemški strokovnjak v pridelovanju sladkorne pese in izdelovanju sladkorja v Magdeburg-u, F. O. Licht, je razglasil poročilo o razvoju letošnjih evropskih nasadov sladkorne pese. V svojih izjavanjih je v glavnem povedal sledeče:

Vreme, ki smo ga imeli v mesecu avgustu, ni ugodno vplivalo na rast sladkorne pese. To velja predvsem za jugovzhodni del Evrope in povsod drugod, kjer imajo bolj lahko zemljo. Na njivah z globoko lego in težko zemljo so pa nasadi napredovali tudi v avgustu. Padavine v začetku meseca septembra so v mnogih pokrajinah znatno izboljšale položaj. Pesa je svojo prekinjeno rast zopet lahko nadaljevala. So pa tudi področja, kjer so padavine bile prepozne, da bi bile izravnale škodo, ki jo je povzročila suša. K sreči so razmere ravno v merodajnih evropskih nasadih sladkorne pese zadovoljive. Rezultati raziskovanj, ki so bili objavljeni za Francijo, Belgijo in Dansko, kažejo povsod boljšo težo korenin ter višjo vsebino sladkorja kakor lansko leto. Vsebinska sladkorja je letos tudi za ostale evropske dežele karakteristična, medtem ko je teža listja znatno nižja kakor lani. Preskrba tovarn za izdelovanje sladkorja s premočom in ostalim pomožnim materialom je v vseh evropskih deželah osigurana. Pomisleki, ki bi lahko povzročali težave v pogledu izdelovanja sladkorja, se pojavljajo samo radi pomanjkanja delavstva. So pa tudi transportni problemi v nekaterih evropskih deželah še nerešeni.

Letošnje nenormalno vreme otežava pravo ocenitev pridelkov. Prav važno je, ali se bo visoka vsebina sladkorja evropske sladkorne pese držala do začetka predelovanja ali pa bo padla že pri trebljenju. Zato še danes ni mogoče točno oceniti količine predstoječe produkcije sladkorja v Evropi.

V Nemčiji bo pridelek sladkorne pese z ozirom na znatne krajevne razlike verjetno ocenjen v povprečnem s skoraj tako velikim pridelkom, kakor je bil lanski, pač pa bo manj listja. Vsebinska

sladkorja znaša — s krajevnimi izjemami — nekoliko več kakor leta 1942. Tovarne sladkorja so izvršile vse predpriprave za kampanjo. Prednabava pomožnih tvarin ni delala težav, medtem ko vprašanje delovnih sil še ni povsod povoljno rešeno. Upati pa je, da bo to do začetka kampanje urejeno.

V protektoratu je sodba o količini pridelka različna. V generalnem guvernementu so koncem avgusta stanje pese do kakih 90 odst. vseh nasadov označili za srednje dobre do dobre, ostale pa za manj dobro. Na Madžarskem je suša povzročila izgled slabega pridelka. V Franciji se je stanje sladkorne pese v zadnjih tednih izboljšalo. Izdelek sladkorja bo večji kakor lani, listje bo pa vrlo nekoliko manj. V pridelavalnem načrtu predvidenih 514 tisoč ton sladkorja za potrošnjo, se bo verjetno lahko izdelalo, če ne pride do kakih izrednih težav pri spravljaju pese. Za prevoz pese v tovarne je izdelan točen načrt.

Stanje sladkorne pese v Belgiji nudi ugodnejšo sliko kakor leta 1942. Računati je z dobrim pridelkom sladkorja na hektar. Tudi na Danskem se je izgled precej izboljšal in bo letos več sladkorja kakor minulo leto. Na Švedskem pričakujejo zadovoljivo produkcijo sladkorja in sicer računajo na kakih 290 tisoč ton. Na Hrvaškem cenijo pridelek pese v surovem stanju na 110 tisoč ton, v Srbiji pa na kakih 28 tisoč ton. Pa tudi v Bolgariji se avgusta meseca pesa ni mogla razvijati, ker je bila suša, kar je znatno zmanjšalo izgled za dobro letino. Cenitev govori o 310 do 320 tisoč tonah pese in 45 tisoč tonah sladkorja. Na Finskem je stanje pese zmerno in bo omogočilo producirati kakih 4500 ton sladkorja. Stanje pese v Letland-u je bilo avgusta tudi neugodno. 26% nasadov obljubljuje holi malo, 37% srednje dobro, 17% pa dober pridelek. V Litvi je stanje pese srednje dobro. Računajo na 17 tisoč ton sladkorja. V Turčiji bo pa pridelek letošnje pese omogočil precejšnje zvišanje dosedaj običajne produkcije sladkorja.

GOSPODARSKE VESTI

X Sintetično izdelovanje kafe. Glasom poročil, ki prihajajo preko nevtrálnih virov iz Indije, izdeluje neka kemična tovarna v Madrasu sintetično kavo. Kava je dišava in se v najnovejšem času uporablja tudi kot surovina v industriji, in sicer v glavnem za izdelovanje filmov iz celuloide. Filmi so pa danes važni tudi za vojskovanje. Letalstvo namreč slika vse, kar koli se da, da se na ta način zbere gradivo strateškega pomena o sovražnih bazah, komunikacijah in zaledju. Naravno kavo se je pred vojno največ pridobivalo na Japonskem. Na Japonskem in na Formozu rastejo kaveve drevesa, ki s svojim lesom dajejo surovine za pridobivanje kafe destilacijskim putem. Razen tega raste tudi na otoku Borneo, ki je danes zasedan po Japoncih, neke vrste kavevo drevo, iz katerega se pa ne izdelata tako dobra kava, kakor iz dreves na Japonskem in na Formozu.

X Namizno grozdje iz Bolgarije. Po nemško-bolgarskem dogovoru dobi Nemčija letos kakih 50 tisoč ton namiznega grozdja iz Bolgarije. Prve pošiljke so že na poti.

X Avstralska industrija volne v nevarnosti. Severoamerikanci se trudijo, da bi uničili avstralsko industrijo volne. Severoameriška industrija nadomestne volne sili v ospredje in izpodriva avstralsko volno. Ameriška reklama hvali svojo

volno in jo slika kot toplejšo in vrednejšo ter je tudi cenejša, kakor ovčja volna. Avstralska industrija volne gleda s skrbjo v svojo bodočnost, ker vidi, da izžublja svoja tržišča, ki bi jih po vojni najno potrebovala.

X Lesna industrija na otoku Borneo. Po poročilih japonske agencije Domei so Japonci na otoku Borneo organizirali obsežno lesno industrijo, ki ima svoje sedeže na severovzhodu in zahodu ter v osrednjem delu otoka. Obratovanje te industrije je v polnem teku in razmahu.

X Japonske gospodarske reforme. Japonske industrijske ministristvo je dovolilo ustanovitev novih gospodarskih zbornic. Te bodo zamenjale dosedanje trgovske in industrijske zbornice ter bodo neposredno podrejene trgovinskemu ministru. Njihova glavna naloga bo, pospeševati reorganizacijo industrije, in sicer v sodelovanju s posameznimi prefekturami.

X Oskrba Španije z mesom. Dne 4. oktobra se v Španiji odpravili karte na meso, ki so jih imeli, odkar vlada Franco. Meščanska volja je namreč tako prizadela špansko živinorejo, da so si kmetovalci šele sedaj nekoliko opomogli ter zvišali stanje svoje domače živine, kar je omogočilo sladkorja.

Uči se nemščine!

so vor sich geht, wie wir es vorgesehen haben. Und nicht, wie es die Bolschewisten wollten!

Dies in dieser Stunde sagen zu können, muß uns stolz machen auf unsere Soldaten im Osten.

Wer aber in dieser Stunde mutlos werden wollte, verriete die Front! Er verriete jene, die auf den Straßen nach Westen rollen, deren Blut in diesem Kampfe fließen muß, auf das die Front im Osten nicht vor dem bolschewistischen Ansturm auseinanderbirgt, sondern daß sie standhält und sich versteift, zu jenem Widerstand, der die Kraft der bolschewistischen Offensive zum Verbluten bringen soll — und wird.

Dies glauben wir in dieser Stunde und dies bekennen wir.

Verpflichtender Ruf für die Heimat.

Wenn in diesen Tagen gegen einige deutsche Divisionen an der Mittelfront nicht weniger als drei bolschewistische Armeen im Angriff standen und — abgesehen davon, daß sie diese Front nicht durchbrechen konnten — nicht mehr an Boden gewannen, als ihnen die deutsche Führung aus strategischen Gründen im gegebenen Zeitpunkt bei Zurücknahme auf eine neue Linie überließ, wenn einige abgekämpfte deutsche Divisionen gegen diese riesige Übermacht trotz allem Sieger geblieben sind, dann kann uns diese Tatsache nur eines geben: das Vertrauen auf unsere Stärke! Das Vertrauen, daß das, was geschieht, nach einem wohl erwogenen Plan vor sich geht und zwar

PK-Kriegsbericht Holzhausen (Sch)

Deutsche Feldgendarmarie in Griechenland

Vielgestaltig und oft schwierig sind die Aufgaben, die unsere Feldgendarmarie zu erfüllen hat. Neben der Preiskontrolle auf den Märkten und dem Kampf gegen den Schwarzhandel richten sie ihr Augenmerk auch auf die Sauberkeit in den Lebensmittelverkaufsständen

MALE VESTI

* **Führer-jevo darilo Horthy-ju.** Führer je madarskemu državnemu upravitelju, admiralu Nikoli Horthy-ju, ob njegovi 75letnici rojstva podaril salonsko ladjo. Darilo mu je po nalogu Führer-ja izročil Großadmiral Raeder.

* **Spodnještajerci so odlični in hrabri vojaški narod.** Kakor naši očetje v prvi svetovni ter naši pradedje v prejšnjih vojnah, tako se tudi danes v nemški oboroženi sili na vseh frontah uveljavljajo spodnještajerski vojaši. Skoraj ne mine teden, da ne bi prihajala poročila, da se je ta ali oni Spodnještajerc pred sovražnikom odlikoval ter bil zato deležen vidnega znaka za izkazano hrabrost. Ravno tako je prišla vest, da je za hrabro vedenje pred sovražnikom dobil odlikovanje Eisernes Kreuz II. Klasse Grenadier Josef Golob, doma iz Orstgruppe Oberburg.

* **Spodnještajerci so hrabri.** Stanislaus Tschreschner iz Orstgruppe Pölschach v Kreis-u Marburg-Land, se je na fronti pred sovražnikom odlikoval ter bil zato odlikovan s odlikovanjem Eisernes Kreuz II. Klasse. Tschreschner je prvi vojak iz Orstgruppe Pölschach, ki je bil deležen te časti in pohvale.

* **Smrtna kosa v Cilli-u.** V Cilli-u je preminula v 71. letu starosti posestnica Fanni Oblak, roj. Lapornik. Pokojnica je bila daleč naokoli priljubljena zaradi njene dobrotosti, kar je dokazalo tudi ogromno število ljudi iz mesta in okolice, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

* **Prodajanje blaga na potniške karte.** O prodajanju blaga na takozvane Reisekarte še vedno ni popolne jasnosti. Trgovci morajo svoje stranke poučiti, da se na potniške karte za kruh, dobi samo ržen kruh. Potniške in živilske nakaznice za margarine opravčujejo lastnika razen za nakup margarine, v mejah zalog, ki jih ima trgovec na malo, tudi za nakup jedilnega olja v razmerju 100:80. Na 5-gramsko margarinsko potniško karto se lahko kupi 4 g olja. Na potniške karte za sir se lahko dobi dvojna količina kvaske. Ker ni možno prodajati sir v težini 31,25 g, glasilo potniške karte za sir po 30 g Spakeltrah in izoblikovan sir pa tehtajo 62,5 g, ki se ga mora prodati na dve potniški karti za sir. Na odrezke Nahrungsmittel na dopustniških kartah (Urlauberkarte) in odrezke tedenskih kart inozemskih civilnih delavcev ter na Berechtigungsscheine za živila lahko trgovci na drobno prodajo testenine ter druga živila in izdelke krompirjeve moke v mejah zalog. Potrošnikom, ki prihajajo s potniškimi listami, se pa imenovano blago lahko prodaja samo v mejah obstoječih zalog.

* **Cene gonilnega plina.** Reichskommissar za določanje cen je z veljavnostjo z dne 1. oktobra 1. l. določil sledeče cene gonilnega plina za potniške: Pri enkratnem odvzemu v steklenicah

do 1034 kg 45 RM za vsakih 100 kg, do 3472 kg 43 RM za 100 kg, nad 3472 kg 41 RM za 100 kg. Če se v teku 30 dni od prvega nakupa kupi 3472 ali več kg gonilnega plina v delnih količinah, velja tudi cena 41 RM za 100 kg. Ceno 41 RM je zaračunati tudi tedaj, če se je v enem mesecu nakupilo najmanj 3472 kg gonilnega plina in bencina skupaj v manjših količinah. Pri tem je vzeti 1,44 l bencina za 1 kg gonilnega plina. Cene je razumeti s prevozom blaga v zalogah. Za dostavljanje na dom se lahko zaračuna 1 RM za 100 kg. Pri tem so izvzete železnice, pošta in velike prometne družbe.

* **Izdaja jajc in sladkorja.** Landesernährungsamt razglasi, da se bo v prihodnji dodelitni perijodi izdalo za vsakega potrošnika po dve jajci, za mladoletne do 18 let pa sladkarije.

* **Nakup začimb za domače klanje.** Za domače klanje se je na novo določilo dodelitev začimb. Na nekdanje Berechtigungsscheine se lahko nabavi 75 g popra ter 100 g raznih drugih začimb, in sicer 25 g popra, 50 g paprike in 25 g majorana

za vsako klanje. Namesto 100 g čistih začimb se lahko kupi tudi 175 g gotovih mešanih začimb. Mešane začimbe lahko vsebujejo 100 g začimb, ki so na karte, 35 g soli in 40 g začimb, ki niso podvržene nakaznicam.

* **Usnjene rokavice niso važne.** Urad Reichsstelle für Lederwirtschaft je prepovedal vsako izdelovanje usnjenih rokavic. Ker je oborožena sila opustila nošnjo posebnih rokavic za izhode in izprehode, mora pač tudi civilno prebivalstvo slediti temu vzgledu.

* **Razpečevanje kmetijskih strojev.** Vodja glavnega odbora za stroje in pooblaščenec za produkcijo strojev je v svoji določbi, ki je izšla dne 14. oktobra v »Reichsanzeiger«-ju o razpečevanju novih in rabljenih kmetijskih strojev ter parnih lokomotiv za kmetijske svrhe, razveljavil dosedaj veljavna določila ter preskrbovanje kmetijev s stroji podvrgeti novi ureditvi, ki bo bolj odgovarjala rastočim zahtevam ter bo bolj prilagoden nemškemu industrijskemu potencialu.

* **Nove odredbe.** Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark Nr. 29, ki je izšel dne 14. oktobra 1943, prinaša sledečih 11 objav: 1. Odredbo o zopetni uvedbi normalnega časa v zimi 1943/44. 2. Odredbo o omejenih proizvodbah iz kazenskih registrov in izbrisanih kazenskih zaznamb. 3. Drugo odredbo o omejenih proizvodbah iz kazenskih registrov njem Štajerskem. 4. Odredbo o varstvu prirode na Spodnjem Štajerskem. 5. Določbo o samopomoči in pomoči za skupnost pri poškodbah, ki jih povzročajo bombardiranja. 6. Določbo k izvedbi odredbe o prodajanju konj na Spodnjem Štajerskem. 7. Določbo o šolanju vajencev urarske obrti. 8. Določbo o štedljivem kurjenju in štedljivi uporabi električnega toka pri oblastih, uradih, šolah in zavodih. 9. Razglas o razpisu pravil za bolniške zavode Gau-a v Friedau-u in Gurkfeld-u. 10. Določbo pooblaščenca za prehrano in kmetijstvo, ki se nanaša na gospodarjenje s sladkorjem in sladkarijami. 11. Razglas o čitanki za glavne šole.

* **Spalni vagoni samo za vojno-važna potovanja.** Počeniši z 18. oktobrom so spalnimi prostori v železniških spalinih vozovih na razpolago samo potnikom, ki lahko dokažejo vojno važnost svojega potovanja. Njim enaki so seveda tudi težki vojni poškodovanci.

* **Kongres turških zdravnikov.** V ponedeljek so v Ankari otvorili osmi kongres turških zdravnikov, ki se ga udeležuje 500 zdravnikov iz vseh delov Turčije. Pokrovitelj kongresa je prezident İnönü, častni predsednik pa ministrski predsednik Sarıdöğül. S kongresom je zvezana tudi velika medicinska razstava. V okviru kongresa so doslej že predvajali celo vrsto medicinsko-naučnih filmov iz Nemčije.

Dr. P. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

42. Stunde.

Umstandswörter des Ortes.

1. Wo sind Sie? Ich bin hier in meinem Zimmer.
2. Wohin fahren Sie? Ich fahre nach Graz.
3. Woher kommen Sie? Ich komme aus Wien.
4. Hier und dort sah man auf den Wiesen einige Kühe.
5. Haben Sie das Geld schon gefunden? Ja, gerade in diesem Augenblick, da liegt es.
6. Können Sie mir sagen, wo hier ein Briefkasten ist? — Ja, dort an der Ecke.
7. Außen sieht dieses Haus ganz nett aus, aber drinnen sieht man, daß es vollkommen verbaute ist.
8. Wo ist der Hund? Draußen im Hofe.
9. Ganz droben am Gipfel des Berges können Sie das Schutzhaus sehen.
10. Wo gehen Sie hin? Ich gehe hinauf in mein Zimmer. Gut, wenn Sie oben sind, läuten Sie bitte.
11. Merken Sie, wie es jetzt aufwärts geht? Natürlich, dafür wird es auf der anderen Seite wieder abwärts gehen.
12. Hier kommen wir nicht vorwärts, wir müssen rückwärts fahren und dann umdrehen.
13. Wollen Sie vorne oder hinten sitzen? Mir ist es ganz gleich.
14. Hallo, Fräulein Erika, haben Sie Zeit? Kommen Sie doch einen Augenblick zu uns herunter.

15. Wohnen Sie in Marburg? Nein, ich wohne auswärts und fahre jeden Tag mit dem Zug zur Arbeit.
16. Die Feinde versuchten seitwärts aus der Umzingelung auszubrechen.
17. Wenn Sie noch ungefähr 100 Schritte geradeaus weitergehen, werden sie rechts ein alkoholfreies Speisehaus und links eine Milchtrinkhalle finden.
18. Ich suche schon seit einer Stunde dieses Buch, hier ist es und daneben hegen meine Brillen.
19. Karl wollte über den See schwimmen, er versuchte es und tatsächlich in kaum 4 Stunden war er drüben am anderen Ufer.
20. Wie weit ist es bis zur Post? Ungefähr zehn Minuten.
21. Wo liegt das Buch? Oben auf dem Kasten. Ganz unten im Schrank.
22. Gegenüber unserem Garten steht eine tausendjährige Eiche.
23. Hier werden Sie ihn nicht finden, da müssen Sie schon anderswohin gehen.
24. Ich suche das Buch meines Freundes, schon überall, irgendwo muß es doch sein; ich verstehe wirklich nicht, warum ich es nirgends finden kann.
25. Er geht den ganzen Tag geistesabwesend umher und weiß nicht, was er will.

* Reichsmarschall Prinz Eugen. Dne 18. oktobra je bila 280letnica rojstva velikega vojskovodje in junaka ter organizatorja vojaštva, ki je v službi svoječasne Avstrije dosegel najvišje vojaške časti. Kakor znano iz zgodovine, je ta mož, ki je bil francoski podanik in se je po njegovih žilah pretekala deloma francoska, deloma pa italijanska kri, bil v Franciji odklonjen pri sprejemu v častniški poklic, ker je bil izredno male postave. Vlada v Wien-u je pa moža sprejel v svojo službo. In ta postavno slabo razvit mož je postal pozneje eden največjih vojskovodij svoje dobe ter se posebno odlikoval v bojih zoper Turke pri Zenti, dne 11. septembra 1697, ko je prvič nastopil kot vodja bitke. Višek svoje slave si je pa dobojeval dne 16. avgusta 1717 pred vrati Belgrada, kjer je uničil trikrat večjo in močnejšo turško vojsko ter zavzel trdnjavo Belgrad. Njegov političen pogled je slonel na stališču, da je v Evropi treba združiti vse Nemce. V to svrhu je evetovel takratnemu avstrijskemu cesarju, da koraka v zunanji politiki skupno z nastajajočo velesilo Prusijo in sosedno Bavarsko. Zahteval je pa tudi naselitev nemškega ljudstva v obmejnih krajih, ki so jih pod njegovim vojnim vodstvom morali izprazniti Turki. Ime princa Eugena je tudi danes v Nemčiji čislano. Nešteto vojnomojarskih in armadnih enot nosi danes njegovo ime.

* Novi nemški izum. Nemška strojna industrija je izumila zopet nekoliko pomožnih strojev za industrijo konzerv, ki pomagajo predelovati surovine. Tako je izumljen na primer stroj, ki lomi fižol v strokih, kar se je doslej opravljalo z roko. Drugi izum za predelavo fižola v konzerve je naprava, ki odstranjuje stročnatemu fižolu konic. Tudi to delo se je doslej opravljalo z roko. Tretja novost je stroj za rezanje fižola v rezine. Vsi trije stroji predelajo v eni uri 60 do 80 centov fižola.

* Nemci bodo zapustili Azorsko otočje. Po poročilih iz Lizbone, se bo odpeljala portugalska ladja »Carvalho Araujo« iz Lizbone k Azorskim otokom, kjer bo vzela na krov tamkaj naseljene Nemce, ki se bodo povrnil v svojo domovino.

* Nemško omrežje za pisanje na daljavo. Nemško omrežje za pisanje na daljavo šteje sedaj 2700 udeležencev. Večina nemških velikih mest ima urade za pisanje na daljavo. Zveza v protektoratu vodi preko Berlin-a, na Dansko in Norveško preko Hamburg-a, v Švico, Madžarsko in na Slovaško pa preko Nürnberg-a. Pritojbine so nizke. Za pisanje na daljavo, n. pr. iz Bremen-a na Slovaško, ki traja 3 minute v času med 8. in 19. uro, stane 2,21 RM, med 19. in 8. uro pa 1,33 RM. Dne 16. oktobra je minulo deset let, odkar je nemška poštna uprava v Berlin-u in Hamburg-u uvedla prvo pisanje na daljavo ter s tem ustvarila prvi korak za to danes že nad vse

važno panogo poročevalske tehnike. Naprave so izum in izdelek nemške veletvrške Siemens & Halske.

* Smrt 92letnega oficirja. V Graz-u je umrl 92 let star, Rittmeister na razpoloženju nekdanje avstrijske armade, Albert von Pawel-Rammingen. Pokojni je vse do zadnjega vneta zasledoval vojne dogodke ter pri popolni duševni svežosti malo pred smrtjo izjavil, da veruje v zmago, ki jo bo dobojeval Führer.

* Vojaški vpoklici na Hrvaškem. V Zagrebu so bili v nedeljo vpoklicani vsi pripadniki letnika 1925. k aktivnemu vojaškemu službovanju.

* »Hrvatski Jadran«. V Zagrebu so začeli izdajati mesečnik »Hrvatski Jadran«, ki ima namen, pospeševati gospodarske in socialne interese hrvaškega primorja.

* Letalska proga Damask—Moskva. Med Damaskom in Moskvo so te dni otvorili sovjetsko potniško-letalsko progo. Promet na tej progi, ki bo služila za enkrat poštnim svrham in prevozu sovjetskih agentov ter uradnikov, bodo vzdrževala sovjetska letala.

* Francoski parniki za Turčijo. Turška vlada je kupila sedem francoskih parnikov, ki so se doslej nahajali v luki Erdek. Parnike so sedaj prepeljali v Istanbul, kjer jih bodo popravili v tamkajšnji ladjedelnici.

* Petdnevni delovni teden v Bolgariji. Vsi delavci pomanjkanja toka za razsvetljavo so uvedli v Bolgariji prdnevni delovni teden. Delalo se bo samo 48 ur. Kdor bi delal več, se mu bo plačalo nadure.

* Poroka najstarejše hčerke japonskega cesarja. V Tokiu so nedavno imeli veliko slavnost s poroko najstarejše cesarjeve hčerke princeze Šigeo Terunomiya s princem Narubiko Bigashipuni-jem. Vsa proslava se je vršila v cesarjevi palači.

* Železniška nesreča v Svidi. Na progi Bern—Luzern se je v nedeljo zvečer dogodila težka železniška nesreča. Zadnja vagona nekega hitrega tovornega vlaka, ki je vozil proti Bern-u, sta v neki mali postaji iztirila ter se postavila povprek na tračnice. Pri tem sta zadela v nek potniški vlak, ki je stal na postaji. Iz ruševin vagonov so potegnili tri mrliča, več smrtno ranjenih in 30 lažje ranjenih oseb.

* Na Kitajskem zopet povodnji in lakota. Rumena reka je v provinci Honan povzročila ogromno škodo. Lakota, ki je še od lanske povodnji ni nikdor odpravil, se je še povečala. Po poročilih iz poplavljenega področja, je povodenj baje zrušila 60 tisoč hiš ter odnesla v svojih valovih okrog 200 tisoč oseb.

* Odprava židov iz romunskega gospodarstva. Državni tajnik Titus Dragos je ta dni obiskal okraje Jassy, Falcu in Bacau ob reki Moldavi, ker je tamkajšnje gospodarstvo posebno pomembno z židovskim poslovanjem. V svrhu pospešitve

akcije poromonjenja teh krajev, bodo v Jassy-u uredili podružnico romunskega kreditnega zavoda. V Bacuu, kjer pred dvema letoma ni bilo še niti enega romunskega trgovca, jih je danes že 140.

* 15.000 cigaret ukradenih. Iz neke tobačne trafike v Welau so ukradli nezmani storilci te dni 15 tisoč cigaret.

* Mesti Nantes in Saint Nazaire zbrisani s površine. Maršal Petain je v soboto sprejel 40 francoskih županov. Zupan mesta Nantes je sporočil maršalu, da so Anglo-Amerikanci zrušili 2700 hiš in s tem dve tretjini mesta. Zupan mesta Saint Nazaire pa je izjavil, da mesta ni več. V mestu, ki je štel 45.000 prebivalcev, izdajajo sedaj mesečno samo 500 živilskih nakaznic.

* Uspehi japonskih mornariških letalcev. Japonsko mornariško letalstvo je dne 13. in 14. oktobra potopilo pet sovražnih transportnih ladij ter poškodovale nadaljnji dve v bližini Nove Gvineje. Dne 15. oktobra je pa nek drug oddelek mornariških letal napadel zahv Oro. Povzročil je dva velika požara in potopitev velikega sovražnega transportnika.

* Elektrifikacija slovaških železnic. Hrvatska državne železnice je nedavno pregledala desetčlanska komisija ter ugotovila, da je elektrifikacija na celi črti izvedljiva brez velikih težav.

* Turčija gradi ceste. Turška vlada je izdelala načrt za gradnjo cest, ki se bo izvršil tekom 15 let. Ceste, ki se bodo gradile, bodo vezale glavno mesto Ankara s vsemi važnimi mesti in lukami v Turčiji.

□ Nemški protest pri portugalski vladi. Vlada Reich-a je potom svojega poslanika pri portugalski vladi v Lizboni protestirala proti temu, da je Portugalska na pritisk Anglije popustila ter Angležem dovolila na Azorskih otokih vojaška oporišča, ker predstavlja to težko kršitev nevtralnosti. Vlada Reich-a si pridržuje pravico, podvzeti ukrepe, ki jih bo zahteval nove nastali položaj na Azorskih otokih.

□ Nemčija je priznala Filipine. Reichsminister des Auswärtigen von Ribbentrop je predsednika republike Filipinov brzojavno uradno sporočil, da je vlada Reich-a republiko Filipinov priznala.

□ Hrvatska v borbi proti tolpa. Šef hrvatske propagande, Matja Kovačič, je imel v nedeljo popoldan po radiu govor o delovanju tolpe, ki jih čaka uničenje. »Znano je — tako je dejal Kovačič —, da hočejo Mihajlovičevi četniki in Titovi zaplojtniki uničiti hrvatsko državo. Hrvatski narod hočejo pahnuti v suženjstvo komunizma. Delavcu, obrtniku, kmetu in uradniku izpodjedajo hrano, da bi se v svojem obupu vrgli v naročje komunizma. Ti načrti — tako je končal Kovačič — pa se bodo izjalovili, ker se jim je upri ves hrvatski narod«.

Umstandswörter der Zeit.

1. Wann ist Karl angekommen? Eben (gerade, jetzt) ist er eingetreten.
2. Nun (jetzt) will ich Ihnen etwas sagen.
3. Haben Sie jemals einen solchen Esel gesehen? Ich noch nicht.
4. Ich schwöre Ihnen, daß ich dieses Geheimnis niemals preisgeben werde! — Zwei Stunden später wußte es die ganze Stadt.
5. Er kommt meistens gegen 3 Uhr.
6. Früher schrieb sie sich Täubchen, seit sie verheiratet ist, heißt sie Drache.
7. Das müssen Sie mir nächstens vorher und nicht nachher sagen, jetzt kann ich nichts ändern.
8. Sie kommen ja gewöhnlich spät, aber noch später zu kommen, ist eine Frechheit.
9. Früher oder später werden Sie einsehen müssen, daß Sie unrecht haben.
10. Einst (einmal) war er sehr reich, aber jetzt ist er gänzlich verarmt.
11. Anfangs (zuerst) war er der gleichen Meinung, dann aber änderte er sie.
12. Zuerst kam mein Bruder, dann meine Schwester und zuletzt (am Schlusse) erst erschienen meine Eltern.
13. Bisher hatte ich noch keine Gelegenheit, mit ihm zu sprechen.
14. Endlich sehe ich dich wieder.
15. Er ist immer derselbe.
16. Er tut stets, was er will.
17. Warum stören Sie mich fortwährend?
18. »Auf (für) immer deine«, sagen oft die Verliebten.
19. Nunmehr weiß ich, daß er mich belogen hat.
20. Bleiben Sie einstweilen bei mir!

26. Ringsum sein Haus ist ein wunderbarer Blumengarten.
27. Wenn du willst, machen wir diese Reise zusammen.
28. Warum müßt ihr jeder anderswohin gehen, ihr könnt doch beisammen bleiben.
29. Man hörte weithin das Rattern des Maschinengewehres.
30. Es war eine unheimliche Nacht und weit und breit war kein Mensch zu sehen.
31. »Nehmt doch eine Jause mit«, sagte die Mutter, »unterwegs bekommt ihr sicher Hunger.«
32. Wir gehen nach Hause. (Wohin?)
33. Wir bleiben (sind) zu Hause. (Wo?)

Wörter.

abwärts — navzdol
alkoholfrei — brez alkohola
anderswohin — kam drugam
aufwärts — navzgor, kvišku
ausbrechen (aus einem Gefängnis) — ulti (iz ječe)
außen — zunaj
auswärts — na tujem, zunaj
beisammen — skupaj
daneben — zraven
draußen — zunaj
drinnen — notri
dröben — zgoraj
drunter — spodaj
drüben — onkraj
geistesabwesend — duševno odsoten, nezaveden
geradeaus — naravnost naprej
herunter — doli
hinauf — gori, kvišku
hinten — zadaj

hinunter — dol, navzdol
Hof (m) — dvor, dvorišče
irgendwo — nekje, nekod
läuten — zvoniti
Milchtrinkhalle (w) — pivnica z mlekom
mitnehmen — s seboj vzeti
nirgends — nikjer
oben — gori, zgoraj
ringsum — krog in krog, okrog
seitwärts — vstran, na stran, ob strani
Speisehaus (s) — gostilna
tatsächlich — dejanski, -a, -o, resnica, -a, -o
umhergehen — pohajati, okoli hoditi po...
Umzingelung (w) — obkoljenje
unheimlich — grozljiv, -a, -o
unten — spodaj, doli
unterwegs — spotoma
überall — povsod
verbauen (ein Haus) — zazidati (hišo)
vollkommen (vollständig) — popoln, -a, -o, adv.
popolnoma
vorwärts — naprej, dalje
weitergehen — naprej iti, nadaljevati
weithin — daleč tja

Redewendungen.

hier und dort — tu pa tam
gerade in diesem Augenblick — ravno v tem trenutku
wo gehen Sie hin, oder: wohin gehen Sie? — kam greste?
mir ist es ganz gleich — meni je vseeno
in kaum 4 Stunden — v komaj 4 urah
wie weit ist es bis? — kako daleč je do?
weit und breit — na dolgo in široko
Hunger (Durr) bekommen — lakota (Boja) dobiti

UMNI KMETOVALEC

Ali je še čas za setev ozimnih žit?

Posledice vojne se opažajo vsepovsod — vsepovsod tudi v kmetijstvu. Vsak dan takorekoč se spreminjajo razmere in s tem tudi kmečkega gospodarja stavišajo vsak dan pred nova dejstva in pred nove naloge, kar vse ga sili, da išče novih poti in novih delovnih načinov v svojem gospodarstvu.

Vzemimo za primer pridelovanje žita: Z ene strani se opaža težnja, ki jo tudi lahko razumemo: pridelati kolikor mogoče veliko krušnega žita ter si s tem zagotoviti vsakdanji kruh domačega pridelka v bodočem letu. Toda z druge strani se tej težnji stavišajo velike, skoraj nepremostljive ovire, ki bi jih v glavnem lahko označili kot: pomanjkanje delovnih moči v kmetijskih obratih, pomanjkanje vprežne živine, pomanjkanje orodja, pomanjkanje prvovrstnega semena in pomanjkanje gnojil.

Vse te ovire se stavišajo kmetovalčevi težnji, da bi pridelal mnogo žita, na pot, in vsaka po svoje že v naprej zmanjšuje možnost obilnega žitnega pridelka, če jim kmečki gospodar ni močster.

V naslednjih vrsticah bomo skušali dati našim kmečkim gospodarjem nekoliko nasvetov, kako morejo, kljub vsemu po vojni povzročenim oviram in težavam, vendarle ustvariti ugodne pogoje za obilen pridelek žita v prihodnjem letu.

Kakšni pa so ti naši nasveti?

1. Pozna setev ozimnih žit.

Že od nekaj tekmujejo posamezni kmečki gospodarji istih vasi in okolišev, kdo od njih bo imel jeseni »najprej posejano«. Mnogo je gospodarjev, ki so s setvijo ozimne vsako leto gotovi že v septembru in s ponosnim prezirom gledajo na sosedo, ki se še v oktobru ukvarja z oranjem in s setvijo. Toda tudi vsak izmed onih kmečkih gospodarjev, ki jih je delo »zatepalos« — kakor se to po domače pravi — že v mirnih časih, si je štel v sveto dolžnost, da dovrši jesensko žitno setev vsaj do svetega Luke, to je, do 18. oktobra. Kajti star pregovor, ki ga vsak kmečki človek pozna, veli: »Do svetega Luke se seje pšenica, po svetem Lukežu — pšeničkal«. To pomeni, da pozno, po svetem Luki sejano ozimno žito zaostane v rasti in da le majhen pridelek.

Letos se ogromna večina naših kmečkih gospodarjev ni mogla ravnati po tem pregovoru in dokazati že do tega dne jesenske setve. Da — neverjetno veliko je celo število kmečkih gospodarjev, ki vse do sedaj sploh še niso mogli vsejati nobene ozimne!

Vzroke, zakaj je letos tako, smo že začetkoma našli:

Predvsem se je letos izredno zmanjšalo število delovnih moči, ki so bile še lani osorej v našem kmetijstvu zaposlene. Razumljivo je, da letos kljub najboljši volji in največji pridnosti ne zmorejo štiri roke jesenskih del, s pospravljanjem pridelkov in s setvijo, v istem času, v kakršnem je lahko to delo opravilo lani osem ali celo deset rok! In še bolj razumljivo je, da so se kmečki ljudje pač najprej poprijeli onih del, ki so bila najnujnejša in ki se odložiti ne dajo, namreč pospravljanja poljskih pridelkov, branja grozdja in — koder je bila letos sadna letina — spravljavanja sadja. Vse to se ni dalo in se ni smelo odlagati, — zato so pač morali kmetje letos odložiti s setvijo.

Pri poljskih pridelkih v težki zemlji, posebno pri koruzi in pesi, je zakasnilo letošnje jesensko setev tudi dejstvo, da vsled viažne, a tople jeseni, niti koruza, niti pesa nista v takih tleh hoteli ustaviti rasti, to je, dozoreti. Pesa je še zdaj marsikje v najbohotnejši rasti.

Drugi vzrok zakasnitve z letošnje jesenske setvijo je pomanjkanje vprežne živine, ki ga je povzročilo pomanjkanje krme v pretekli zimi in v prvi polovici letošnjega leta. Marsikateri kmečki gospodar, ki je vse doslej oral z lastno vprego, mora letos hoditi od sosedo do sosedo s prošnjo, naj mu pride izorat. Jasno je, da bo tudi najboljši sosed vendarle toliko srečen, da bo najprej doma posejal in šele nato šel na pomoč sosedoma...

Tudi pomanjkanje orodja je v nekaterih primerih, dasi ne tako često, vzrok, da kmečki gospodarji letos še niso mogli posejati. Saj vsi vemo, kako preobloženi so naši podeželski kovači z delom, kar je tudi v veliki meri posledica vojne, ki je po eni strani povzročila, da dajo ljudje marsikaj popraviti, kar bi v mirnih časih zavrgli in novo kupili; po drugi strani pa je vojna tudi mnoge kovaške delavce peljala proč od njihovega poklica.

Tako niso redki slučaji, posebno v krajih, kjer se plitvo pod površjem skrivajo skale in kamenje, da čaka kmetovalčev plug že tedne in tedne pri kovaču, da pride na vrsto za popravilo, gospodar sam pa, da pride na vrsto za oranje — plugom onega sosedo, ki ga k sreči še ni polomil... In takih slučajev ni tako malo!

Vsi kmečki gospodarji, ki — bodisi iz enega, bodisi iz drugega vzroka — vse doslej še niso mogli dovršiti letošnje jesenske žitne setve, so

v velikih skrbih in v strahu, češ: ali morda ni že pozno, ali celo že prepozno? Mnogi celo že obupavajo in si mislijo: »Nič ne bom več ozimnega žita sejal! Skoda za delo in seme, ko je že prepozno! Bom pa raje spomladi kaj več obdelal, če bom še živ!«

Stavi se nam torej zelo važno vprašanje: Ali je še čas za setev ozimnega žita, ali ne več?

Preden na to vprašanje odgovorimo neposredno, moramo pojasniti neko drugo vprašanje, namreč: Kakšni so naravni zakoni, ki sploh določajo rast in razrast ozimnemu žitu?

Morda se kdo cenjenih bralcev še spominja našega razgovora o pogojih za kaljenje semena in rast mladih rastlin. Kot dva najvažnejša pogoja za kaljenje in rast smo takrat navedli primerno toploto in vlago. In ker je v naših zemljah jeseni navadno vedno toliko vlage, kolikor jo seme za kaljenje potrebuje, je torej kaljenje in rast ozimnega žita odvisna predvsem od toplote, tako zemeljske, kakor zračne.

Cimdalje v jesen ostane torej ozračje in zemlja topla, tem dalje lahko ozimne kalijo in rastejo in tem dalje v jesen lahko ozimna žita z uspehom sejemo. Seveda je ta čas vsako jesen drugačen, pa tudi ob eni in isti jeseni je različen v raznih višinah in legah. V gorah morajo žito veliko prej jeseni posejati, ker postane prej mrzlo kot v dolinah; a tudi na senčnih, mrzlih, osoljenih njivah je treba ozimno sejati mnogo prej, kot na prisojnih, sončnih rebrih.

Kot zanesljivo merilo za določanje stanja zemeljske toplote in s tem za ugotavljanje, ali je še čas za setev ozimnih žit ali ne, nam lahko služi opazovanje rasti drevja in trave. Ob priliki, ko smo se razgovarjali o tem, kako se rastline hranijo, smo povdarili, da dobivajo rastline večino hrane iz zraka na ta način, da s pomočjo listnega zelenila spajajo zračni dušik in vodo, ki jo dobivajo po koreninah iz zemlje, v sladkor. Dokler je torej listje na drevesih, posebno na listje na malih drevescih, bujno zeleno, in dokler tudi trava še raste in zeleni, se s setvijo ozimnega žita še nikamor ne mudil! To si dobro zapomnimo in bodimo letos v tem pogledu brez skrbi: Saj je letos vse doslej večina dreves še živo zelena in tudi večina trav še raste. Na podlagi tega dejstva smemo soditi, da bo letošnja rastna doba (to je čas do trenutka, ko se bo zemlja toliko ohladila, da rastlinam rast ne bo več mogoča), še prav dolga. Da je kostanju, orehu in še nekaterim drevesom listje že odpadlo, naj nas pri tem ne moti: to je le dokaz, da so ta drevesa doma v toplejših krajih, da potrebujejo za rast višjo toploto in da je zato v naših hladnih krajih njihova rastna doba krajša kot rastna doba naših domačih rastlin. Isto velja tudi o poljskih in vrstnih rastlinah, ki so že doslej ovene in usahnile. Tudi te rastline potrebujejo za rast višjo

21. Haben Sie das schon gewußt?

22. Brauchen Sie die Zeitung noch? Ja, ich habe sie noch nicht ausgelesen.

23. Neulich habe ich ihn wieder gesehen, er hat sich sehr verändert.

24. Letztlich log er mich an.

25. Unlängst (kürzlich, vor kurzem) traf ich ihn in der Ausstellung.

26. Manchmal (zuweilen, bisweilen) habe ich keine Lust zum Lernen, aber das geht schnell vorüber.

27. Dann und wann kommt er noch, aber selten, früher ist er viel häufiger gekommen.

28. Hier und da habe ich so viel Arbeit, daß ich nicht weiß, wo mir der Kopf steht.

29. Von jetzt an werden wir oft zusammen ins Theater gehen.

30. Künftighin verbiete ich mir jede derartige Bemerkung.

31. Seitdem wir von dem Unglück gelesen haben, erwarten wir stündlich ein Telegramm von Onkel Hans.

32. Bald werden die Tage wieder länger.

33. Vorgestern war er in Prag, gestern in Wien, heute ist er bei uns, morgen wird er in Graz und übermorgen in Preßburg sein.

34. Wir haben lange genug gewartet, jetzt gehen wir gerne.

35. Morgen früh oder morgen abend werde ich ihn bestimmt treffen.

36. Erst schrieb er mir täglich, dann wöchentlich, später monatlich und jetzt schreibt er mit einmal jährlich.

37. Allmählich (nach und nach) beginnt er zu verstehen, was er an ihr verloren hat.

38. Er trat plötzlich ein und rief: Verlassen Sie augenblicklich das Lokal.

39. Ich will, daß Sie auf der Stelle gestehen, wer Ihnen geholfen hat.

Wörter.

allmählich — polagoma

anfangs — spočetka

anlögen — nalagati

auslesen (zu Ende lesen) — prečitati, dočitati

ändern — spremeniti

belögen (jemanden), ich belog, ich habe belogen — nalagati (koga)

Bemerkung (w) — opomba, opazka

bisher — doslej

derartig — tak, -a, -o; adv. tako

Drache (m) — zmaj

eben (gerade, jetzt) — ravno

ehemals — nekdanj

einst — nekoč, svoje dni

einstmals — nekoč, nekdanj

einstweilen — tačas, med tem

endlich — končno

erschellen — pojaviti se, prikazati se

fortwährend — neprestano

Frechheit (w) — predrznost

früher (vorher) — prej, pred tem

gänzlich — popolnoma

gestehen, ich gestand, ich habe gestanden — priznati

häufig — često, pogosto

jemals (je) — nekdanj

künftighin — odslej, v prihodnje

letztlich — nedavno

Lokal (s) — lokal, kraj, gostilna, kavarna

nachher — potem

nächstens — prihodnjič

neulich — nedavno

noch nicht — še ne

nunmehr — zdaj pa

preisgeben (ich gab preis, ich habe preisgegeben)

— izročiti, prepustiti

schwören — priseči

stets — vedno

Umstandswort (s) — prislov

unlängst — nedavno

verarmt — obubožan, -a, -o

vorher — prej

vorübergehen — mimo iti

zuletzt — končno

zuweilen — včasih

Redewendungen.

ein Geheimnis preisgeben — tajnost izročiti

früher oder später — prej ali slej

der gleichen Meinung sein — istega mnenja biti

Gelegenheit haben — priložnost imeti

auf immer — za vedno

das darf nicht mehr vorkommen! — kaj takega se ne sme več zgoditi

dann und wann — včasih

hier und da — tu pa tam; sem ter tja

ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht — ne vem, kje se me glava drži

von jetzt an — od zdaj naprej

lange genug — dosti dolgo

morgen früh — jutri zjutraj

nach und nach — polagoma

auf der Stelle — pri tej priči, takoj

Zatemnitev od 19. do 5. ure

toploto kot trave — h katerim spadajo v pri-
rodopisnem pogledu tudi vsa naša ozimsna žita.

Ponavljamo torej: Se je čas za sejanje ozimnih
žit! In če ne bo kaj posebnega, bo letos mogoče
sejati ozimne z upravičenim upanjem, da bodo
uspele, prav dolgo v jesen, morda vse do Božiča!
Sej je gotovo tudi oni pregovor marsikateremu
kmečkemu gospodarju znan, ki pravi, da je vča-
sih o Božiču sejana pšenica najlepša — le da tega
ne sme brat bratu zaupati! V tem reku leži glo-
boka modrost, zakaj ni vsaka jesen dolgo topla,
in ni se zanašati na to, da bomo lahko vsako
leto sejali pozno, ako ne zgodaj. Marveč: Kdor
in kadar more, naj poseje kmalu jeseni, toda, če
nam letos izredne razmere niso dovolile, posejati
ozimne prej, nam ni treba obupavati, marveč
orjimo in sejmo ozimno mirno dalje, — vse do-
tlej, da bomo gotovi s setvijo v navadnem, vsa-
koletnem obsegu. Se je čas!*)

Dobro seme.

Leto za letom, vsako jesen in vsako spomlad,
opozarjamo naše kmečke gospodarje na važnost
dobrega semena za dober pridelek. Tudi letos
smo že pred dobrim mesecem dni na tem mestu
opozarjali na nujnost, da naj si vsak kmetovalec
preskrbi za setev dovolj dobrega semenskega žita.
Povdarili smo tudi, da ni potrebno, da je
žito, ki ga bomo posejali, kupljeno, marveč, da
je za enkrat dobro tudi še lansko domače žito
za semenske svrhe, ako je zdravo in ako ga da-
mo skrbno čistiti ter sortirati na trijerju ali po-
sebnem čistilnem stroju za semensko žito (Saat-
gutbereiter). Zdravo, dovolj razvito, enakomerno
debelo in plevlavo prosto žito domačega pridelka
nam bo dalo zadovoljiv pridelek, če bo le zem-
lja prav pripraviljena in pognojena ter vreme
prihodnjega leta za žito ugodno! To velja po-
sebej še za pšenico, ker dozdaž še ni nobena
od sort, ki jih od pšenice uvažamo za seme, za naše
razmere kaj posebno priporočljiva. Vendar mo-
ramo biti iskreni, in priznati tudi, da je glavni
vzrok, da se te uvožene pšenične sorte pri nas
niso kdovekaj obnesle, ta, da nemški kmetje so-
jejo pšenico samo v najboljši zemlji ter so zato
vse nemške pšenične sorte vajene dobre zemlje
in dovolj pognojene z umetnimi gnojili. Da nam
na nerodovitni, slabo obdelani in premalo ali nič
pognojeni zemlji tudi najboljše žitno seme ne
more obroditi šoternega sadu, lahko uvidi pač
vsak pameten gospodar!

Se manj pa smemo pričakovati od žita obilne-
ga in lepega pridelka, če sejemo žito neočisto
in nesortirano, pomešano z grahorjem, hujko in
vsem mogočim drugim plevelom. Kdor se upira
odredbam oblasti o obveznem čiščenju semen-
skega žita, se kaznuje sam, ker bo pač toliko
manj in toliko slabšega žita pridelal!

Zato naj ne bi padlo letošnjo jesen nobeno
zrno ozimnega žita v zemljo, preden ni šlo skozi
žitocistilni stroj!

3. Zadosno in pravilno gnojenje žitom.

Tudi hlevskega gaoja je letošnjo jesen manj
kot ponavadi, kar je tudi ena izmed posledic zni-
žanega številčnega stanja domače živine na naš-
ih kmetijah. In ker je hlevskega gaoja malo,
moramo toliko bolj plevelarno ravnati z njim.
Zato ne bomo gnojili s hlevskim gnojem žitu,
ako ga slučajno ne sejemo za ovsom ali za kako
drugo rastlino, ki zemljo močno izčrpa.

S čim pa naj ozimnim žitom gnojimo?

V kolikor bo mogoče, to je, v kolikor si je bo
mozel kmečki gospodar nabaviti, bomo ozimnim
žitom gnojili s Thomasovo žlindro. Seveda je
zdaj še nimamo. Pa se tudi z gnojenjem še ne
mudi! Če bomo gnojili žitom z njo meseca janu-
arja, bo še tudi pravočasno. In še tedaj bomo
varčni z njo: na hektar posetve (osem mernikov)
je bomo potrosili le kakih 300 kg, če je bomo
vsaj toliko mogli, seveda. V lahkih zemljah bomo
razen tega dali žitom tudi kakih 150 kg kalijeve
soli na hektar. Kaj pa na težki zemlji? Da, to je
važno! Na težki zemlji pa bi morali vsi kmeto-
valci po vseh njivah in travnikih, predvsem pa
po vseh z ozimnim žitom obsejanih njivah v teku
zime raztrositi apno! O apnu smo že tolikokrat
pisali in opozarjali kmečke gospodarje nanj; pov-
darjali smo vse ugodne učinke apna za zemljo:
da jo rahla, da kisle in bolne zemlje razkisa-
va in zdravi, da napravi v tleh se nahajajoče ne-
raztopne hranilne snovi toplive in rastlinam do-

*) Edino za setev rži bo odsihmal že prepozno,
kajti rž se razrašča samo jeseni, ne pa tudi spo-
mladi, kot n. pr. pšenica in ječmen. Kdor pa ravo-
no hoče, lahko tudi rž še seje, — seveda toliko
bolj gosto!

Moskovska konferenca z zamudo

Hull in Eden postavljena pred težke naloge - Vprašanje druge fronte

Iz Berlina poročajo: Moskovska konferenca je
pričela z enodnevno zamudo. V ponedeljek — ne-
posredno po prihodu obeh zunanjih ministrov,
Anglije in Zedinjenih držav — se je vršil prvi in
bolj protokolarni razgovor Edena in Hulla z Mo-
lotovom. Prva seja konference se je vršila v to-
rek popoldan. Eden in Hull sta pripeljala v
Moskvo več odličnih političnih svetovalcev, ni-
sta pa prišla brez vojaškega spremstva. Večino
Anglosasov tvorijo diplomatje, kar pomeni, da
smatrajo Anglosasi to konferenco bolj kot politi-
čen sestanek. Boljševiki pa porivajo v ospredje
bolj tista vprašanja, ki streme po vojaškem do-
govoru, da bi tako skrajšali vojno in olajšali
pozicije Rdeče vojske. Boljševiki hočejo imeti to,
kar označujejo že cel dve leti z nazivom »dru-
ga fronta«. Kakor znano, pa boljševiki nikakor ne
smatrajo letalskega terorja, bojev v Severni Afri-
ki, Siciliji ali Južni Italiji kot »druge fronte«.

Angleški in ameriški tisk je tokrat v tem vpra-
šanju zelo po volji boljševikov. Anglosaški tisk
je soglasno mnenja, da je »druge fronte« ob-
ljuba, ki jo je napram sovjetom treba na vsak

način izpolniti. Te zahteve ne podpirajo samo le-
vičarski listi, ki so itak v Stalinovi službi, tem-
več tudi poluredni listi, ki brez dvoma izražajo
mnenja angleške in ameriške vlade. Vsekakor
pa vsi ti listi ne omenjajo termina za otvoritev
druge fronte. Tudi Churchill je bil doslej še ve-
dno mnenja, da se druga fronta ne sme otvoriti
pod pritiskom kakšne politične agitacije ali na žel-
jo raznih oseb. Preračunati je treba namreč vo-
jaški riziko, ker je tak eksperiment praktično
izvedljiv samo enkrat.

Situacija v Kremlju je pa taka, da so moskov-
ski oblastniki zainteresirani na skrajšanju vojne.
Morda tudi mislijo, da ne bodo mogli dolgo vzdr-
ževati sedanega množinskega nalava proti nem-
skim armadam. Vsekakor je računati s tem, da
bodo anglosaški diplomatje v Moskvi izgraval
svojo znano metodo popuščenja in izmikavanja. Ali
se bo v Moskvi sedaj zarisala meja sovjetskih
želja, še ni jasno. Bržkone ne vesta niti Hull in
Eden, ali bo Sovjetija sedaj izrekla svoje posled-
nje namere. Tega ne bo storila že radi tega, da
ne bi obtežila Hullovi in Edenovi poziciji po
povratku v London oziroma v Washington.

PK-Kriegsbericht Brock (PBZ—Sch)

Der schwimmende Volkswagen

Nicht nur zu Lande, sondern auch auf dem Was-
ser hat sich der Volkswagen überall bestens be-
währt. Sobald die Räder keinen Grund mehr un-
ter sich haben, wird die Schraube mit einer
Stange heruntergestoßen, so daß der Volkswagen
sich als Boot auf dem Wasser weiterbewegen kann

RAZNE VESTI

* Razveseljivo število umrljivosti v Marburgu.
Kakor smrt sama na sebi ni razveseljiva, pa je —
ker že mora biti lahko razveseljivo število umr-
ljivosti v kakem mestu. In Marburg se je tudi
med vojno izkazal kot zelo zdravo mesto. V zad-
nji polovici septembra je bilo samo 36 smrtnih
slučajev, od teh 24 moških in 12 žensk. V prvi
polovici oktobra pa je bilo Standesamtu prijav-
ljenih 41 smrtnih slučajev, od teh 20 moških in
21 žensk.

* Zopet rekord pri novorojencih. Marburg je
v zadnjih dveh mesečnih polovicah zopet doživel

velik rekord z dečki novorojenčki. Od 16. do 30.
septembra je bilo Standesamtu prijavljenih 94
rojstev (zadnjič 92), od teh 55 dečkov (zadnjič
46) in le 39 deklic (zadnjič enako število z deklic).
V prvi polovici oktobra pa je bilo prijavljenih
106 rojstev, od teh kar 61 dečkov in le 45 deklic.
Torej je bilo v eni ko drugi mesečni polovici
enako število (16) več dečkov rojenih kot pa
deklic.

* Poroke v Marburgu. Kljub raznim težkočam,
zlasti pri nabavi »bale« in sploh potrebščin za
novo gospodinjstvo, se ljudje v Marburgu še
vedno radi ženijo. Pri Standesamtu je bilo v drugi
polovici septembra sklenjenih 32, a v prvi okto-
brski polovici 29 porok.

* Smrtina kosa. V oskrbovalnem zavodu Hub b
Bühl v Baden-u je umrla prejeljenka iz okraja
Rann, Theresia Koschuch. Njene zemeljske ostat-
ke so na željo njene hčerke edinke in njenega
zeta prepeljali iz Huba v njen rojstni kraj v Kö-
nigsberg am Sattelbach v Kreisu Rann, kjer je
do svoje preselitve leta 1941 preživela ves svoj
vek. Pokopali so jo v domači zemlji v družinsko
grobnico, kjer počiva že nad deset let njen po-
kojni soprog, s katerim je živel v srečnem za-
konu.

* Führerjevo darilo frontnim dopustnikom. V
znak Führerjeve zahvale dobijo počenši s 15. ok-
tobrom 1943 vsi bojovniki, ki prihajajo iz raznih
front kot ranjenci, bolniki ali dopustniki v domo-
vino, Führerjevo darilo v obliki paketa živili ali
pa v obliki izrednih živilskih kart, povezanih z
denarno vsoto desetih Reichsmark. Führerjev pa-
ket se bo kakor zadnjič izdalo samo enkrat, kar
se bo hkrati vpisalo v knjigo za mezdo. Izredne
živilske nakaznice, ki se bodo izdale samo v slu-
čaju, da eden ali drugi ne bi dobil paketa, se bodo
dobile pri izdajalnicah živilskih kart v domovini
in v kraju dopusta skupno z dopustniškimi kar-
tami ali pa pri lacaretih.

* Vojni poškodovanci bodo nameščeni na po-
deželskih poštah. Poštno ministrstvo se trudi, da
bo po primerni predizobrazbi tudi na podeželskih
poštah namestilo vojne poškodovance. Pri tem se
bo v prvi vrsti upoštevalo tiste, ki so že po svojih
družinskih zadevah do neke meje vezani na bi-
vanje na podeželju. Tam, kjer ne bo manjkalo
sposobnosti, bodo taki invalidi tudi lahko vodi-
telji malih pošt.

* Nikdo naj ne škoduje ljudski skupnosti. Spod-
nještajerskim kmetom se vedno razlaga in objavl-
ja, da morajo pri popisovanju domače živine biti
pošteni ter navesti številke poedinih živali tako,

stopne, itd. Vendar se zdi, da je pri večini naš-
ih kmečkih gospodarjev padlo naše in drugih
prigovarjanje na nerodovitna tla.

V neki naši občini je namreč preteklo zimo
nek tamošnji napredni kmet — žal je v vsej ob-
čini le en sam! — naprosil celo predavatelja, ki
je kmetom obrazložil pomen apna za izboljša-
vanje zemlje. Kmet je bil celo tako vnet za na-
predek, da je na svojo pest naročil deset va-
gonov apna (ki pa je sicer zelo poceni, kar je

posebno povdariti!), da bi ga imeli vsi sosede na
razpolago.

In uspeh! Dotični kmet sam je raztrosil pozimi
apna dva vagona ter se je uspeh že letos očito
ugodno poznal tako na zemlji, kot na pridelkih.
Vsi drugi kmetje v občini pa so ga raztrosili —
pol vagona. Pač pa se govori, da so za nj-
hovo zemljo še jekleni plugi prešibki...

Zato, gospodarji! Kar se gnojenja z apnom ti-
če — poboljšajmo sel

da odgovarjajo dejanskemu stanju. Taki popisi imajo samo namen, da se širom Reicha ugotovi stanje živali, ki ga celokupna živinoreja redi. Vsem in vsakemu mora biti znano, da je navajanje neresničnih in nepravilnih števil pri popisovanju domačih živali strogo kaznjivo in da se takemu grešniku lahko pripeti, da bo označen za ljudskega škodljivca. Poseben primer, ki se je pripetil na Spodnjem Stajerskem, nam daje povod, da svetujemo našim živinorejcem, da pri morebitnih popisih ne prikrivajo ničesar, ker je to le v njihovem interesu. Se veliko večji pregrešek bi bil, če bi kdo klal živino, ne da bi imel za to uradno dovolilo. Za nedovoljeno klanje živine so živinorejci zasledujejo kot ljudski škodljivci z najstrožjimi kaznimi.

TO IN ONO

OKTOBER —

meteorološki revolucionar

Izmed vseh 12 mesecev v letu se oktober kaj rad ponša kot največji vremenski prekucuh. Če se mu ta izrednost tudi ne posreči redno leto za leto, pa je gotovo, da je glede nepričakovanih vremenskih — zlasti pa toplotnih — sprememb še bolj muhast kot je zloglasni april. Predno pa izrečem zaključno obsodbo z ozirom na letošnji izredni oktober, pomudim se kratko pri pregledu slučajno pri rokah se nahajajočih podatkov o oktobrovih vremenskih posebnostih iz prejšnjih let.

Začnimo z letom 1926. Tedaj je oktober že s prvim dnem začel z nenavadnimi elementarnimi katastrofami skoro po vsem znanem svetu. Tudi naši kraji, posebno oni proti Italiji so silno trpeli (razvidno iz deloma še danes ohranjenih slik). Med strahovitimi viharji je bilo nepretrgoma kakor ob vesoljnem potopu. In kaj takega so ljudje pričakovali. Posebno tam doli po Slavoniji in Banatu je bilo ljudstvo naravnost obupano. Tedaj je v Apatinu živel »prerok« Joca Krstin, ki je romal po Bački in prerokoval, da se bosta Apatin in Senta v decembru kar potopila v silnih poplavih. Nastalo je daleč naokrog tako razburjenje, da so oblasti vremenskega »preroka« zaprle. Neurje se je le za kratek čas prekinjalo in je v drugem kraju zopet pričelo s še hujšim izbruhom. Po Ameriki, Havani in drugod so divjali takozvani hurikani s tako silo, da je bilo porušeni več mest in je izgubilo na stotine ljudi svoje življenje. Gorje se je še povečalo, ko je v teh dneh (od 20. oktobra dalje) nalivom in povodnjim sledil tudi zelo obilen in moker sneg. In da je bila mera nesreč, nezgod, poškodb in trpljenja še bolj polna, je vsem tem zdivjanim elementom sledila tudi še velika nevarnost potresov, pod katerimi je zlasti trpela Slavonija. Še 25. in 26. oktobra poročajo o vremenskih katastrofah po vsem svetu. Te je povzročila velikanska depresija (račni pritisk, ki se je pripodila z Atlantskega oceana preko Španije in Sredozemskega morja tudi v naše dežele. Pri tem se je tako razširila in poglobila, da je zračni vrtnec segel od skrajnega severnega konca Skandinavije pa do najjužnejših otokov v Sredozemskem morju, tedaj v primeru nad 3000 km. Severno od njene poti je vladal se verovzhod z mrazom in snežnimi viharji, dočim so imeli jugovzhodno tople viharje z nalivi. Depresija je drvela s tako naglico, da je preko nedelje (nad našimi kraji) že v ponedeljek zjutraj dospela v centralno Rusijo — torej je napravila v 24 urah 1700 km dolgo pot (ali 70 km na uro). Moskva — še v nedeljo zjutraj 11 C nad ničlo, je imela drugo jutro že temperaturo pod ničlo in hudi snežni metež.

Se strahotnejši kakor začetek, je bil konec oktobra leta 1926. Navadno se take katastrofe po silnem izbruhu same od sebe prekinjejo. V tem oktobru pa je šlo brez prestanka naprej in naprej: če je v enem kraju po daljšem divljanju prešlo, se je nadaljevalo v sosednjih in daljnjih krajih s še večjo besnostjo. Zadnji teden oktobra pa se je neprestano držal cele Evrope. Dnevna poročila iz raznih dežel so bila polna zlih vesti o katastrofalnih snežnih viharjih, povodnjih in deloma tudi potresih. Na Ostravskem in Šlezkem a. pr., je snežilo noč in dan tako, da je bil promet večinoma ustavljen.

Pa tudi Indiji in Ameriki ni bilo prizanešeno. Številni parniki so bili v največji nevarnosti. Nemški motorni parnik »Frieda« je odplul iz Bremena proti Dansk. Vozil je večjo množino pre-

Kohle kriegsgerecht verwenden

heißt: Keine Energie verschwenden. Kriegswichtige Arbeitsplätze brauchen gutes Licht. Im Zivilbereich begnügen wir uns deshalb einsichtsvoll mit weniger OSRAM-Lampen.

OSRAM

Viel Licht für wenig Strom!

moga. Med vožnjo pa je odpovedal motor in vihar je začel metati parnik po morju kakor igračo, in valovi so butali čez krov. Blizu Buchavna se je skušal parnik vsidrali, toda obe sidri nista pri-

jeli, in tako so gnali valovi parnik dalje. Posadka je spuščala rdeče rakete, v znak potrebne pomoči. Ta je sicer prišla, toda ni mogla blizu; vihar je namreč podvojil svoje besnenje. Proti polnoči je kapitan odredil, naj polijejo mornarji svoje postelje s petrolejem in jih zažgo. To je bilo zadnje upanje, da opozorijo na skrajno nevarnost. Valovi so že odtrgali reševalne čolne in sploh vse, kar se je dalo odtrgati. Naenkrat je parnik zadel ob skalo in se potopil, tako da je moel iz besnečih valov samo še jabor. K sreči je bilo na dotičnem kraju plitvo morje, in mornarji so zlezli na jabor in se nanj privezali. Tu so preživeli vso strahovito noč. Drugo jutro šele je prišla rešitev.

Zadnje dni je vso Evropo in Severno Ameriko objel mrzli val kot posledica večjih snežnih viharjev. Višek vseh teh oktobrovih revolucij pa je bil dosežen z zadnjim dnem meseca, katerega si še posebej ogledamo.

—P.

NEUES Privor für den Wuchs und für die Mastung der Schweine

REDIN mit sanitärem Erfolg

ZENTRALDROGERIE EMIL LUDWIG 86 Marburg / Braun, Herrengasse 11

Kleiner Anzeiger

Zu verkaufen

Dreschmaschine mit Dampfmotor-Betrieb Drommel 1,35 m wegen Platzmangel um 1500 RM zu verkaufen. Type Hofer Schrein. Anzufragen: Baumann Vinzenz, Saggaiberg 12. 80-3

Maisstroh zu verkaufen sowie Kuhstall zu vermieten. Drauweiler, Benzg. 13. 87-3

Zu kaufen gesucht

Abfälle: Altpapier, Hadern, Schneiderabschnitte, Textilabfälle, Alteisen, Metall, Glastscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg/Drau, Draugasse 5. 4

Gute Melkkuh zu kaufen gesucht. Alois Arbeiter, Roßwein 163, P. Kötsch bei Marburg/Drau. 91-4

Kaufe chromatische oder Klavierharmonika, oder tausche geg. Armbanduhr, ev. Aufzählung. — Horwat Knittelfeld, Bahnstraße 29. 96-4

Stellengesuche

Lehrjunge, deutschsprechend, guter Rechner, 14—15 J. alt, wird sofort aufgenommen. Kost und Wohnung im Hause. Johann Floriatschitsch, Kaufmann in Schönstein (Untersteierm.). 98-6

DER LANDRAT DES KREISES CILLI

Wirtschaftsamt.

Zwecks Vorbereitung zur Ausgabe der Haushaltspässe, bleibt das Wirtschaftsamt in der Zeit vom Freitag, den 22. Oktober bis Samstag, den 30. Oktober 1943 für den Parteienverkehr gesperrt. 100

CILLI, den 22. Oktober 1943.

Im Auftrage: gez. Wagner.

Offene Stellen

Vor Einstellung von Arbeitskräften muss die Zustimmung des zuständigen Arbeitsamtes eingeholt werden

Näherinnen, ausgebildete und angelernte, werden aufgenommen. Arbeitszeit 6 bis 14 Uhr. Kleiderfabrik Heinrich Hutter, Thesen. 70-6

Kinderliebende Hausgehilfin oder Pflichtjahrmädchen dringend gesucht. Anshr. in der Verw. des »Staj. Gosp.« Marburg/Drau. 67-6

Pensionist oder älterer Mann wird als Platzmeister aufgenommen. Unter-Rotwein 54 — Marburg/Drau. 90-6

Dienstmädchen wird aufgenommen. Anzufragen im Geschäft Mellingerstraße 24, Marburg/Drau. 83-6

Fräulein mit etwas Haushalts- und Kochkenntnissen findet in nächster Umgebung Marburgs Beschäftigung. Adresse: Alois Arbeiter, Roßwein 163, P. Kötsch bei Marburg/Drau. 82-6

Meier-Familie 4 bis 6 Arbeitskräfte gesucht. Schenk Karl Wachsenberg 13. 81-6

Zu vermieten

Landwohnung (Zimmer und Küche) für Arbeiterfamilie in Tremmelberg Nr. 4, Gemeinde Georgenberg a. d. Pöbnitz sogleich abzugeben. Anfragen bei Franz Matiaschitsch, Kaufmann, Ranzenberg (Pöbnitz). 84-7

Heirat

Herr mittleren Alters wünscht Ehebekanntschaft mit Fräulein vom Lande. Zuschriften a. d. M. Z. unter Herbst-Glück 2. 85-12

Anständiger junger Mann, Industriearbeiter, Westf., 1,68, dunkelblond, 37 Jahre alt, sucht naturliebendes, nettes Mädel vom Lande von 25—30 J., zwecks Ehe kennenzulernen. Witwe mit Kind annehm. Möglichst Bildzuschriften unt. »Heirat-25« an die Verw. d. »St. Gosp.«, Marb. (Drau). 99-12

Funde - Verluste

Schwarze Geldtasche mit 150 RM von Werdu bis Bahnhof Gonoitz verloren. Abzugeben gegen Belohnung bei Nanut Maria, Werdu 15. 88-13

Verschiedenes

Tabak selbst erzeugen! Für RM 4.— sende ich ein Sortiment hervorragenden, auch in rauhesten Gebirgsgegenden bestbewährten Qualitätstabaksmens und Anleitung über Saat, Pflege, Zubereitung, Portofrei. Deutliche Anschrift erbeten. Angabe von Adressen erwünscht. Sammelbestellungen werden bevorzugt. Sichern Sie sich durch rasche Bestellung. Wiederverkäufer erhalten Rabatt. Zahlung auf Postscheckkonto Wien 156.266. Handelsvertretung W. P. Neugschwendtner, Völkermarkt, Kärnten. 64-14

Bandagen aller Art sowie Prothesen erzeugt die althekannte Firma FRANZ BELA Bandagist, Marburg/Drau, Herrengasse 5. 237 14

Tausche elektr. Bügeleisen gegen Volksempfänger. Daungasse 14, Drauweiler. 89-14

Tausche Holzhacke gegen eine Truhe. Auskunft: Kärntnerstraße 103, Marburg/Drau. 86-14

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG (Drau), BURGPLATZ 1

Nur bis einschließlich Montag:

BEL AMI

mit:

WILLI FORST,
OLGA TSCHETCHOWA,
HILDE HILDEBRAND,
JOHANNES RIEMANN

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Von Dienstag bis einschl. Donnerstag:

Ein Lucerna-Film, Prag, der Mär-
kischen - Panorama - Schneider -
Südost mit

ROLF WANKA
LIL ADINA

in

**DER SCHRITT
INS DUNKEL**

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Prothesen jeder Art — Leder —
Leichtmetall — Holz — ortho-
päische Apparate, Leibbinden,
Gummistrümpfe, Bruchbänder
erzeugt und liefert das führende
Fachgeschäft F. EGGER, Banda-
gen und Orthopädie. Lieferant
sämtlicher Krankenanstalten und
Sozialinstitute Marburg/Dr., Mel-
lingerstraße 3 Achtung! Modell-
abnahmen für Prothesen und or-
thopäische Apparate finden we-
gen Personalmangel in Marburg
jeden Freitag ganztägig statt 14

Bauinteressenten! Die Anfertigung von Bauplänen, Kosten- u. Massenberechnungen zum einreichen um die Baubewilligung, übernimmt Karl Koroschetz, Bauunternehmung in Packenstein (Gorenje). 52-14

Ein goldenes, wie eigroßes ovales Damenhalskettenanhängsel mit nacktem Knaben und oberhalb einem Vogel, durchbrochen samt einem goldenen dünngliedrigen Damenhalsketten wurde am 3. Okt. 1943 zwischen Sachsenfeld und Heilenstein von einer armen Frau verloren. Abzugeben gegen gute Belohnung bei der Verw. des »Staj. Gosp.« Marburg/Drau 63-14

Wildkastanien

kauft wie alljährlich
Alois Arbeiter
Marburg, Draugasse 5

Morgen Beginn der Deutschen Sparwoche

**Die Geld-
und Kreditinstitute
in Untersteiermark**

94

A/Geb. Schuhe

von Nr. 30 bis 46

ALG Schuhe

von Nr. 36 bis 46

liefert

**Paul Obereder, Schuhfabrik
Krainburg**

78 Veldeserstraße 41

Amtliche Bekanntmachungen

Energieversorgung Südsteiermark Aktiengesellschaft
Gaswerk Marburg

An die Gaskoksverbraucher!

Die Abnehmer von Gaskoks, welche bis heute weniger als die Hälfte ihres auf das Wirtschaftsjahr 1. April 1943 bis 31. März 1944 entfallenden Kokskontingentes abgenommen haben, werden aufgefordert, sich beim Gaswerk, Gaswerkstraße 5, bis zum 25. ds. M. zu melden, da sonst der Rest der im ersten Halbjahr des Wirtschaftsjahres 1943/44 nicht abgenommenen Koks menge anderweitig verkauft wird. 93

Spätere Reklamationen werden nicht berücksichtigt.

Marburg/Drau, am 18. Oktober 1943.

Das Gaswerk Marburg.

**Ieder
Betriebs-
führer**

soll das

Verordnungs-

III mit 121

des Chefs der
Zivilverwaltung
in der Unter-
steiermark
lesen Bezugs-
preis monatlich
RM 1.25. Be-
stellungen sind
an die Ge-
schäftsstelle
des Verordnungs-
und
Amtsblattes.
Marburg/Drau
Badgasse 6
zu richten.

CHEF DER ZIVILVERWALTUNG IN DER UNTERSTIEIERMARK
Der Beauftragte für Ernährung und Landwirtschaft

Graz, am 17. Oktober 1943.

Bekanntmachung

Ausgabe von Zuckerwaren:

Auf den Abschnitt N 29 der 55. Zuteilungsperiode der rosa Nahrungsmittelkarte für Kinder und Jugendliche von 0 bis 18 Jahren werden je nach Vorratslage ab 18. Oktober bis 14. November 1943 350 Gramm Zuckerwaren ausgegeben. Der Bezug der Zuckerwaren hat bei denjenigen Kleinverteilern oder Konditoren zu erfolgen, bei welchen bisher bezogen wurde, bzw. bei welchen der Abschnitt N 32 der 45. Zuteilungsperiode als Bestellabschnitt eingereicht wurde. Der Abschnitt N 29 der rosa Nahrungsmittelkarte für Kinder und Jugendliche von 0 bis 18 Jahren ist bei der Warenausfolgung abzutrennen. Die Kleinverteilern und Konditoren haben nach erfolgter Ausgabe die abgetrennten Bezugsabschnitte zu je 100 Stück gebündelt ihrem zuständigen Ernährungsamt Abt. B bis 26. 11. 1943 zur Prüfung einzureichen. 79

Im Auftrage: gez. Lungershausen.

Im tiefen Schmerz geben wir die traurige Nachricht, daß unser liebster Sohn und Bruder

JOSEF FASARINZ

Soldat in einem Gebirgsjäger-Regiment.

im Alter von 20 Jahren, am 30. August 1943, an der nordfinnischen Front gefallen ist.

Ruhe sanft, denn nie werden wir dich vergessen!

Cilli, den 18. Oktober 1943. 95

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:

Fasarinz Michael, Vater; Emma Fasarinz, geb. Pollanc, Mutter; Johann, Bruder; Marie und Anna, Schwestern.

Schmerz erfüllt geben wir die unendlich traurige Nachricht, daß unser unvergeßlicher Gatte, lieber Vater, Sohn, Bruder, Schwiegersohn, Schwager, Onkel, Neffe und Cousin

JOHANN LACH

nach langem, schwerem Leiden, am Freitag, den 15. Okt. unerwartet im schönsten Mannesalter von 35 Jahren uns für immer verlassen hat. Von den unvergeßlichen lieben Toten nahmen wir Montag, den 18. Oktober um 9 Uhr früh Abschied und legten ihn auf den Friedhofe in Großsonntag zur letzten Ruhe.

Wer Johann gekannt hat, weiß was wir verloren haben.

Löschnitz bei Großsonntag, den 18. Oktober 1943.

In tiefster Trauer:

Gattin Ida, Söhnchen Johann
und sämtliche Angehörigen.

92

Zugleich danken wir für die liebe Anteilnahme auf den letzten Wege; sowie für die schönen Kranz- und Blumen-spenden sagen wir allen herzlichsten Dank.

Anzeigen im »Stajerski
Gospodar«
sind erfolgreich =